

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.9.2025
COM(2025) 463 final

2025/0255 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 και
την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/693**

{SEC(2025) 547 final} - {SWD(2025) 550 final} - {SWD(2025) 551 final}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η παρούσα πρόταση προβλέπει ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής την 1η Ιανουαρίου 2028 και υποβάλλεται για μια Ένωση 25 κρατών μελών. Για την Ιρλανδία και τη Δανία, εφαρμόζονται οι διατάξεις των πρωτοκόλλων αριθ. 21 και αριθ. 22 που προσαρτώνται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως φαίνεται στο τμήμα σχετικά με τη μεταβλητή γεωμετρία στη σελίδα 8.

• Αιτιολόγηση και στόχοι

Το άρθρο 3 της ΣΕΕ ορίζει ότι «Η Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». Η δικαιοσύνη συνδέεται στενά με τις αξίες της Ένωσης που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ. Αυτές οι βασικές αξίες συνεπάγονται την ανάγκη για ανεξαρτησία της δικαιοσύνης που θα λειτουργεί στο πλαίσιο αποτελεσματικών και υψηλής ποιότητας συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, ικανών να διαφυλάσσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ελευθερίες που κατοχυρώνονται από το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως με τη διασφάλιση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη για τους υπόπτους υπόπτων, τους κατηγορουμένους, τους καταζητούμενους σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕΣ) και τα θύματα εγκληματικών πράξεων. Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις όλων των κρατών μελών, από το κράτος δικαίου που αναφέρεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, από την υποχρέωση των κρατών μελών να προβλέπουν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που είναι αναγκαία για να διασφαλίζεται η αποτελεσματική δικαστική προστασία στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης δυνάμει του άρθρου 19 ΣΕΕ, καθώς και από το θεμελιώδες δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης). Και έρραν του ότι συνάδει με τις αξίες της Ένωσης, ένας εύρυθμος ενωσιακός χώρος δικαιοσύνης με αποτελεσματικά, αποδοτικά και ανθεκτικά εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης είναι απαραίτητος για μια ακμάζουσα εσωτερική αγορά και αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα.

Τα τελευταία χρόνια, η ΕΕ έχει συνδυάσει διάφορες νομικές πράξεις για την οικοδόμηση ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη. Έχουν εγκριθεί και υποστηριχθεί διάφορες νομοθετικές πρωτοβουλίες και πρωτοβουλίες πολιτικής¹, μεταξύ άλλων χάρη σε ειδική χρηματοδότηση της ΕΕ.

Από την έναρξή του το 2014, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» έχει στηρίξει ενεργά τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, προωθώντας τη δικαστική

¹ Αυτές περιλαμβάνουν τη στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση, τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα των θυμάτων, την ευρωπαϊκή στρατηγική σε θέματα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης του Συμβουλίου, τη στρατηγική της ΕΕ για τα δικαιώματα του παιδιού και την επερχόμενη στρατηγική της Επιτροπής για την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, που αποσκοπεί στον ψηφιακό μετασχηματισμό εντός των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Επιπλέον, για την περαιτέρω προάσπιση του κράτους δικαίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε τον μηχανισμό για το κράτος δικαίου, που περιλαμβάνει την ετήσια έκθεση για το κράτος δικαίου, η οποία αξιολογεί τις εξελίξεις όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, τα πλαίσια για την καταπολέμηση της διαφθοράς και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη στα κράτη μέλη. Η δέσμη μέτρων της Επιτροπής για την καταπολέμηση της διαφθοράς, η οποία εγκρίθηκε το 2023, θέσπισε ολοκληρωμένα μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την ενίσχυση της διαφάνειας και την προστασία της δικαστικής ακεραιότητας σε ολόκληρη την Ένωση. Η ΕΕ έχει επίσης εγκρίνει [στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας](#) και [θεματολόγιο για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας](#).

συνεργασία με βάση την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Το πρόγραμμα προώθησε επίσης την προσήλωση των κρατών μελών στο κράτος δικαίου και στα θεμελιώδη δικαιώματα και στήριξε την ορθή λειτουργία ανεξάρτητων δικαστικών συστημάτων. Αυτό οδήγησε σε απτή πρόοδο σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς, για παράδειγμα, τα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης έχουν καταστεί πιο αποτελεσματικά και οι επαγγελματίες του νομικού κλάδου είναι πλέον καλύτερα ενημερωμένοι και διαθέτουν περισσότερα εφόδια για την εφαρμογή του σχετικού κεκτημένου της ΕΕ, π.χ. όσον αφορά τη χρήση διαδικασιών και μηχανισμών διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας. Ταυτόχρονα, η πρακτική προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των παιδιών και άλλων ευάλωτων ομάδων (όπως τα άτομα με αναπηρία) που εμπλέκονται σε δικαστικές διαδικασίες εξακολουθεί να βελτιώνεται.

Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος², αλλά η επίτευξη ενός αποτελεσματικού, αποδοτικού, προσβάσιμου, ανθεκτικού και ψηφιοποιημένου ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης, βασιζόμενου στο κράτος δικαίου, εξακολουθεί να αποτελεί διαρκή πρόκληση. Αυτό απαιτεί συνεχή συντονισμένη δράση από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2024-2029, η πρόεδρος κ. φον ντερ Λάιεν τόνισε ότι ο σεβασμός του κράτους δικαίου θα πρέπει να εξακολουθήσει να είναι «απαρέγκλιτος κανόνας για την ενωσιακή χρηματοδότηση»³. Αυτό τονίζει τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει η χρηματοδότηση της ΕΕ στην αντιμετώπιση των επίμονων προκλήσεων.

Πράγματι, παρά τη δέσμευση της ΕΕ, η προστασία και η προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεί διαρκή πρόκληση⁴. Τα δικαιώματα αυτά —όπως το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, καθώς και η προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και το δικαίωμά τους στην ελευθερία έκφρασης, οι συναφείς δικονομικές εγγυήσεις για τους υπόπτους και κατηγορούμενους, καθώς και για τους καταζητούμενους σε διαδικασίες ΕΕΣ, και τα δικαιώματα των θυμάτων— είναι καίριας σημασίας για τη δικαιοσύνη και το κράτος δικαίου. Η αποτελεσματική εφαρμογή τους είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης και για να διασφαλίζεται ότι όλοι, ακόμα και τα πλέον ευάλωτα άτομα, μπορούν να ασκούν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους στην ΕΕ ως χώρο δικαιοσύνης. Ωστόσο, όπως φαίνεται και στην ετήσια έκθεση του 2021 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη, η κατακερματισμένη

² Για παράδειγμα, τα συμπεράσματα που αντλήθηκαν από τον [πίνακα αποτελεσμάτων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης για το 2024](#) και τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω πρόσφατων [ερευνών του Ευρωβαρόμετρου](#) κατέδειξαν την πρόοδο στις προσπάθειες των κρατών μελών για τη δημιουργία αποτελεσματικών εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, αλλά τα συμπεράσματα αυτά δείχνουν επίσης ότι υπάρχει συνεχής ανάγκη για βελτιώσεις. Στις πιθανές βελτιώσεις περιλαμβάνονται: i) η ανάγκη μείωσης της επιβάρυνσης την οποία συνιστούν τα δικαστικά έξοδα· ii) η διαθεσιμότητα νομικής συνδρομής· iii) η προώθηση της προαιρετικής χρήσης εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών· iv) η στήριξη για τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία ως επαγγελματιών στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης· και v) η διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη με ηλεκτρονικά μέσα, καθώς η αύξηση της χρήσης της ψηφιοποίησης στα εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ παραμένει άنيση. Επιπλέον, παρατηρείται συνεχής αύξηση των διασυνοριακών εγκλημάτων από το 2020, η οποία υποδηλώνει ότι η σημασία της διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας θα αυξηθεί.

³ [Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024-2029.](#)

⁴ Ειδικό ευρωβαρόμετρο 487β. Επίσης, ειδικό ευρωβαρόμετρο 552: λίγο περισσότεροι από έξι στους δέκα απαντήσαντες (62 %, 3 ποσοστιαίες μονάδες από το 2021) δηλώνουν ότι γνωρίζουν τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, ενώ το ένα τέταρτο όλων των απαντησάντων (25 %) έχουν ακούσει για τον Χάρτη και γνωρίζουν τι είναι. Σχεδόν τέσσερις στους δέκα (37 %) από το σύνολο των απαντησάντων έχουν ακούσει για τον Χάρτη, αλλά δεν γνωρίζουν πραγματικά τι είναι.

εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και τα κενά νομικής προστασίας⁵ δείχνουν τις συνεχιζόμενες προκλήσεις στον τομέα αυτό⁶.

Επιπλέον, η πρόοδος όσον αφορά την ψηφιοποίηση σε ολόκληρη την ΕΕ είναι άνιση. Η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της ΕΕ βασίζονται όλο και περισσότερο στην ψηφιοποίηση, μεταξύ άλλων στον τομέα της δικαιοσύνης. Τα ψηφιακά εργαλεία και η τεχνητή νοημοσύνη (TN) μπορούν να βοηθήσουν τις δημόσιες διοικήσεις, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων, να παρέχουν ταχύτερες, πιο προσβάσιμες και οικονομικά αποδοτικές υπηρεσίες. Ταυτόχρονα, η χρήση εγκεκριμένων υπηρεσιών εμπιστοσύνης, όπως οι ηλεκτρονικές υπογραφές και σφραγίδες, αποφέρει οφέλη όσον αφορά την ευκολία και την ασφάλεια δικαίου στο πλαίσιο των διασυνοριακών συναλλαγών και αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία για διαφανή και αξιόπιστα συστήματα απονομής δικαιοσύνης. Η επικείμενη ανάπτυξη του πλαισίου για την ψηφιακή ταυτότητα της ΕΕ και τα επικείμενα ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων αναμένεται επίσης να διευκολύνουν περαιτέρω την ψηφιοποίηση και να οικοδομήσουν εμπιστοσύνη. Τα αποτελεσματικά και διαφανή συστήματα απονομής δικαιοσύνης ενισχύουν την ασφάλεια δικαίου, προσελκύουν επενδύσεις και ενισχύουν τη διασυνοριακή συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. Η ψηφιοποίηση μειώνει τον φόρτο για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, βελτιώνει την πρόσβαση στη δικογραφία και επιτρέπει στους πολίτες και τις επιχειρήσεις να συνεργάζονται με τα δικαστήρια εξ αποστάσεως. Αυτό αυξάνει τη διαφάνεια, μειώνει το κόστος και στηρίζει την οικονομική παραγωγικότητα. Επιπλέον, τα συστήματα ψηφιακής δικαιοσύνης είναι πιο ανθεκτικά στις κρίσεις, καθώς διασφαλίζεται η συνέχεια και ενισχύεται η εμπιστοσύνη του κοινού.

Το ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό περιβάλλον δημιουργεί αβεβαιότητες και προκλήσεις, μεταξύ των οποίων ο πόλεμος πλήρους κλίμακας της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Μεταξύ των προκλήσεων που επηρεάζουν ειδικά τον ενωσιακό χώρο δικαιοσύνης, συγκαταλέγονται οι αυξανόμενες απειλές κατά του κράτους δικαίου, διάφορες μορφές σοβαρού εγκλήματος και τα εμπόδια στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη δικαστική συνεργασία. Ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για ένα προβλέψιμο επιχειρηματικό περιβάλλον που προωθεί τις επενδύσεις και την καινοτομία, καθώς και βασικό μέλημα για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο. Ο σεβασμός του κράτους δικαίου διασφαλίζει την ορθή λειτουργία και την ανθεκτικότητα της εσωτερικής αγοράς καθώς και της συνεργασίας στον τομέα της δικαιοσύνης με βάση την αμοιβαία εμπιστοσύνη και αναγνώριση, και αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμόρφωση με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του προϋπολογισμού της Ένωσης. Ο σεβασμός του κράτους δικαίου είναι απαραίτητος για την αποτελεσματική, ομοιόμορφη και διαφανή εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και για την ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Η διευκόλυνση της συνεργασίας όσον αφορά τις μορφές σοβαρού εγκλήματος, όπως η διαφθορά, η τρομοκρατία και το περιβαλλοντικό έγκλημα, είναι ουσιαστικής σημασίας για τη διατήρηση του κράτους δικαίου και της εμπιστοσύνης σε όσους διοικούν τους δημόσιους θεσμούς.

Άλλες προκλήσεις περιλαμβάνουν τα επίμονα εμπόδια στη δικαστική συνεργασία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων με ψηφιακά μέσα, αποτελεί προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη. Εάν δεν υπάρχει

⁵ [435ae4e8-f5f4-432b-a391-b05468474a1e en \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/justice/eu-justice-portal/en/435ae4e8-f5f4-432b-a391-b05468474a1e).

⁶ [Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην ψηφιακή εποχή — Ετήσια έκθεση του 2021 σχετικά με την εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.](#)

αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, επηρεάζονται τόσο οι πολίτες όσο και η ανάπτυξη των επιχειρήσεων, ιδίως των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Τα αδύναμα συστήματα απονομής δικαιοσύνης, τα οποία χαρακτηρίζονται από αναποτελεσματικότητα ή υψηλό κόστος, αποθαρρύνουν τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, εμποδίζοντας έτσι την οικονομική ανάπτυξη⁷. Ένα από τα κυριότερα εμπόδια είναι το γεγονός ότι η επικοινωνία σε διασυνοριακές δικαστικές διαδικασίες εξακολουθεί πολύ συχνά να βασίζεται στον έντυπο μορφότυπο, γεγονός που οδηγεί σε περιττές καθυστερήσεις και δαπάνες. Ένας από τους λόγους είναι οι διαφορετικές ταχύτητες της ψηφιοποίησης των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και η έλλειψη επαρκούς διαλειτουργικότητας μεταξύ των εθνικών συστημάτων ΤΠ των κρατών μελών και, ομοίως, μεταξύ των εθνικών συστημάτων και των οργανισμών και οργάνων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων (ΔΕΥ). Επιπλέον, εξακολουθούν να είναι εμφανείς οι καθυστερήσεις και οι ανεπάρκειες στις διαδικασίες διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας. Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη —δηλαδή η δυνατότητα να μπορούν όλοι να επιδιώκουν και να επιτυγχάνουν τη δίκαιη επίλυση νομικών προβλημάτων μέσω μιας σειράς νομικών και δικαστικών υπηρεσιών, κατά τρόπο που να συνάδει με τα θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε αξιόπιστες νομικές πληροφορίες και της αποτελεσματικής απόλαυσης των δικονομικών διασφαλίσεων— εξακολουθεί να είναι προβληματική, κυρίως σε διασυνοριακό πλαίσιο. Αυτό επηρεάζει τους πολίτες, όπως θύματα και πρόσωπα ύποπτα ή κατηγορούμενα για εγκληματικές πράξεις, καθώς και τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, τα υφιστάμενα εργαλεία για τη συλλογή συγκριτικών πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα, την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης των κρατών μελών εξακολουθούν να είναι ανεπαρκή. Όλοι αυτοί οι παράγοντες μπορούν να υπονομεύσουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη των κρατών μελών στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης και, ως εκ τούτου, ενδέχεται να παρεμποδίσουν την εύρυθμη λειτουργία του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της ΕΕ.

Τέλος, το επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και ευαισθητοποίησης σχετικά με το κεκτημένο της ΕΕ και τα ψηφιακά εργαλεία της ΕΕ μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης είναι συχνά ανεπαρκές. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί⁸, το επίπεδο συμμετοχής στην κατάρτιση εξακολουθεί να διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών και μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης. Αυτό έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη μιας κοινής ευρωπαϊκής δικαστικής κουλτούρας, δεδομένου ότι οι καλά καταρτισμένοι επαγγελματίες διαδραματίζουν καίριο ρόλο στη διασφάλιση της ορθής και συνεπούς εφαρμογής του κεκτημένου της ΕΕ στην ΕΕ. Επίσης, οι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης δεν διαθέτουν τις απαραίτητες ψηφιακές δεξιότητες ούτε τα κατάλληλα εφόδια για τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και υποδομών. Η κατάρτιση σχετικά με το δίκαιο της Ένωσης είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντική λαμβανομένων υπόψη των ακόλουθων παραγόντων: i) της επιδείνωσης του κράτους δικαίου και των επιθέσεων κατά των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε ορισμένα κράτη μέλη· ii) της ανάγκης πρόληψης και καταπολέμησης μορφών σοβαρού εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένης της διαφθοράς· iii) της

⁷ Stakeholder_contribution_on_rule_of_law_-_oecd.pdf (europa.eu): [9789264303416-2-en.pdf \(oecd-ilibrary.org\)](https://ec.europa.eu/eu-justice/eu-justice-portal/en/stakeholder-contribution-on-rule-of-law-oecd).

⁸ Όπως επισημαίνεται στις ετήσιες εκθέσεις σχετικά με την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση που δημοσίευσε η Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης και Καταναλωτών της Επιτροπής, μετά την εφαρμογή των δύο διαδοχικών στρατηγικών για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση ([ανακοίνωση της Επιτροπής του 2020 με τίτλο «Διασφάλιση της δικαιοσύνης στην ΕΕ — Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024»](#) και [ανακοίνωση του 2011 με τίτλο «Εμπιστοσύνη στην πανευρωπαϊκή δικαιοσύνη — μια νέα διάσταση στην ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση](#)) πάνω από 2 εκατομμύρια επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης στην ΕΕ έλαβαν μέρος σε δικαστική κατάρτιση σχετικά με το δίκαιο της Ένωσης.

αυξανόμενης σημασίας της ψηφιοποίησης· και iv) του γεγονότος ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι ασκούν το δικαίωμά τους να ζουν και να εργάζονται σε άλλο κράτος μέλος⁹.

Οι συνέπειες της μη αντιμετώπισης αυτών των προκλήσεων θα έχουν σοβαρές επιπτώσεις, δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα ζητήματα αυτά έχουν σημαντική διακρατική διάσταση και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν επαρκώς από τα κράτη μέλη μεμονωμένα. Η οικοδόμηση ενός αποτελεσματικού ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης έχει σημαντικό αντίκτυπο στην πολιτική, την κοινωνική και την οικονομική ζωή της ΕΕ. Έχει επίσης απτά οφέλη για την καθημερινή ζωή και τις επιχειρηματικές δραστηριότητες των ανθρώπων. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 θα στηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη ενός χώρου δικαιοσύνης της Ένωσης με βάση τις αξίες της Ένωσης, το κράτος δικαίου, την αμοιβαία αναγνώριση και εμπιστοσύνη, καθώς και αποτελεσματικά, χωρίς αποκλεισμούς, προσβάσιμα και ανθεκτικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης, τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Το νέο πρόγραμμα θα διευκολύνει επίσης την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, θα προωθήσει τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και θα προωθήσει τη δικαστική κατάρτιση με μεγαλύτερη έμφαση στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης. Οι τομείς πολιτικής που καλύπτονται από την παρούσα νομοθετική πρόταση κατοχυρώνονται σαφώς στις Συνθήκες της ΕΕ, οι οποίες παρέχουν τις νομικές βάσεις για τη δράση της ΕΕ μέσω χρηματοδοτικής παρέμβασης. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα συνεχίσει να διατηρεί ανοικτές, δημοκρατικές, πλουραλιστικές και πιο ισότιμες και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες στο πλαίσιο του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (2028-2034).

• Συνέπεια με τις ισχύουσες διατάξεις στον τομέα πολιτικής

Τα τελευταία χρόνια, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» στήριξε διάφορες νομοθετικές πρωτοβουλίες και πρωτοβουλίες πολιτικής και έχει συμβάλει άμεσα στην υλοποίηση πολλών από τις προτεραιότητες της Επιτροπής¹⁰. Οι προτεραιότητες που απαριθμούνται κατωτέρω είναι και θα καταστούν ακόμη πιο σημαντικές για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη»:

1. «Προστατεύουμε τη δημοκρατία μας, προασπίζουμε τις αξίες μας» Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα στηρίξει τη δικαστική συνεργασία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη ενισχύοντας το κράτος δικαίου και τα θεμελιώδη δικαιώματα ως τα δημοκρατικά θεμέλια της ΕΕ. Η νέα ενισχυμένη εστίαση του προγράμματος στην ψηφιοποίηση θα καταστήσει τα δικαστικά συστήματα πιο αποτελεσματικά, μέσω της παροχής ταχύτερης πρόσβασης σε νομική προστασία. Αυτή η νέα εστίαση συμπληρώνει άμεσα τις προσπάθειες για τη διασφάλιση της δημοκρατίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων και την αύξηση της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας των επενδύσεων, του δίκαιου χαρακτήρα της δικαιοσύνης και της εμπιστοσύνης του κοινού στους δημοκρατικούς θεσμούς. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 θα στηρίξει την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και θα αυξήσει την ικανότητα επιβολής της νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κανόνων για την προστασία της δημοκρατίας. Θα καταστήσει δυνατή τη διασυνοριακή δικαστική συνεργασία για την καταπολέμηση των διασυνοριακών ψηφιακών εγκλημάτων και θα στηρίξει την εφαρμογή ψηφιακών εργαλείων που ευθυγραμμίζονται με ευρύτερες πολιτικές ψηφιακής επιβολής, όπως η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες¹¹, ο κανονισμός για

⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Διασφάλιση της δικαιοσύνης στην ΕΕ — Στρατηγική για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση 2021-2024». Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0713>.

¹⁰ [Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024-2029](#).

¹¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/2065 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2022 σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) (ΕΕ L 277 της 27.10.2022, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

την τεχνητή νοημοσύνη¹² και η ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα¹³. Θα συμβάλει στην εφαρμογή του Χάρτη στηρίζοντας την κατάρτιση των επαγγελματιών του νομικού κλάδου σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Για τον σκοπό αυτό, θα προωθηθούν συνέργειες ιδίως με το πρόγραμμα AgoraEU¹⁴.

2. «Στηρίζουμε τους ανθρώπους, ενισχύουμε τις κοινωνίες και το κοινωνικό μοντέλο μας» Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα συμβάλει στην προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, για παράδειγμα μέσω της προώθησης της δικαστικής κατάρτισης στην απαγόρευση των διακρίσεων και την εφαρμογή του Χάρτη και θα δημιουργήσει δεσμούς με τις πολιτικές κοινωνικής συνοχής, μέσω της στήριξης της συνεπούς νομικής προστασίας σε όλα τα κράτη μέλη. Το πρόγραμμα θα στηρίξει επίσης την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹⁵ διασφαλίζοντας την εκτελεστότητα μέσω πιο προσβάσιμων μηχανισμών απονομής δικαιοσύνης. Επιπλέον, τα ψηφιοποιημένα συστήματα απονομής δικαιοσύνης που έχουν δημιουργηθεί με τη δέουσα προσοχή ως προς τα τρωτά σημεία της ασφάλειας και τις ανάγκες όλων των επηρεαζόμενων προσώπων έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, μεταξύ άλλων με τη μείωση των φραγμών, ιδίως για τα παιδιά και άλλες ευάλωτες ομάδες, όπως τα άτομα με αναπηρία, οι Ρομά και άλλες περιθωριοποιημένες κοινότητες. Ως προς την άποψη αυτή, θα προωθηθεί η συνεργασία με το πρόγραμμα Erasmus+¹⁶ και τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης¹⁷ μεταξύ άλλων ιδίως στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου¹⁸. Με τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της οικονομικής προσιτότητας (π.χ. βιντεοδιάσκεψη, ηλεκτρονική υποβολή), η ψηφιακή δικαιοσύνη μπορεί να ενημερώσει καλύτερα τα ενδιαφερόμενα μέρη, να εξυπηρετήσει τις ανάγκες πολλών ατόμων και επιχειρήσεων και να μειώσει τις ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση σε δικαιώματα και υπηρεσίες, καθώς θα ενισχυθεί η κοινωνική και η διαγενεακή δικαιοσύνη και οι νομικές διαδικασίες θα καταστούν πιο αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς.

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη), ΕΕ L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/req/2024/1689/oj>.

¹³ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών, ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>.

¹⁴ Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) [XXX] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά τη θέσπιση του προγράμματος AgoraEU για την περίοδο 2028-2034 και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/692 και (ΕΕ) 2021/818 [COM(2025) 550 final].

¹⁵ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/european-pillar-social-rights-building-fairer-and-more-inclusive-european-union_en.

¹⁶ Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) [XXX] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος Erasmus+ για την περίοδο 2028-2034 και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/817 και (ΕΕ) 2021/888 [COM(2025) 549 final].

¹⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565 final].

¹⁸ Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στο πλαίσιο των σχεδίων εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) [για τα σχέδια ΕΠΕΣ] το οποίο καθορίζει τους όρους υλοποίησης της ενωσιακής στήριξης σχετικά με την ποιοτική απασχόληση, τις δεξιότητες και την κοινωνική ένταξη για την περίοδο από το 2028 έως το 2034 [COM(2025) 558 final].

3. «Μαζί υλοποιούμε τους στόχους μας και προετοιμάζουμε την Ένωσή μας για το μέλλον». Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα συμβάλει σε μια πιο ολοκληρωμένη και αποτελεσματική Ένωση, μεταξύ άλλων με τη δημιουργία ψηφιακών υποδομών σε όλα τα κράτη μέλη και τη σύνδεσή τους μεταξύ αυτών. Η αυξημένη εστίασή της στην ψηφιοποίηση θα μειώσει τον διοικητικό φόρτο για τα κράτη μέλη, θα αποφέρει εξοικονόμηση πόρων για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, θα βελτιώσει τη διασυννοριακή συνεργασία και θα στηρίξει την αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων. Ταυτόχρονα, το πρόγραμμα θα στηρίξει τον στόχο της απλούστευσης των μηχανισμών της ΕΕ με την προώθηση μεγαλύτερης διαλειτουργικότητας μεταξύ των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό, θα προωθηθούν συνέργειες με τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης για τη διασφάλιση της προόδου όσον αφορά την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο.

- **Συνέπεια με άλλες πολιτικές της Ένωσης**

1. «Ένα νέο σχέδιο για βιώσιμη ευημερία και ανταγωνιστικότητα στην Ευρώπη». Η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης συμβάλλει στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα με τη δημιουργία αποτελεσματικότερων συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, με απλουστευμένες νομικές διαδικασίες και μείωση του χρόνου και του κόστους για διασυννοριακές διαφορές στην ΕΕ. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις ΜΜΕ και τις νέες επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο αυτό, θα προωθηθούν συνέργειες με τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης σε βασικούς τομείς, όπως οι δεξιότητες, η ανάπτυξη ικανοτήτων και η ψηφιοποίηση. Το πρόγραμμα θα συμπληρώσει επίσης το σχέδιο εμβάθυνσης της ενιαίας αγοράς (ιδίως στους τομείς των υπηρεσιών και των ψηφιακών υπηρεσιών και στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες), μέσω της προώθησης της νομικής διαλειτουργικότητας και της ομαλότερης επιβολής των κανόνων της ΕΕ. Με τη χρηματοδότηση δραστηριοτήτων σχετικά με την πολιτική για τους καταναλωτές και τους επενδυτές, το εταιρικό δίκαιο και το ενοχικό δίκαιο και την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, το πρόγραμμα για την ενιαία αγορά και τα τελωνεία για την περίοδο 2028-2034 θα συμπληρώσει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» και θα συμβάλει άμεσα στην εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης και στη δημιουργία ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης. Επιπλέον, με την ενίσχυση του κράτους δικαίου και της ασφάλειας δικαίου, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα ενισχύσει το επενδυτικό περιβάλλον και τις δράσεις που στηρίζουν την Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων¹⁹ και θα στηρίξει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανταγωνιστικότητας²⁰ με τη δημιουργία σταθερού νομικού πλαισίου για την επιχειρηματική δραστηριότητα. Τέλος, θα υπάρξουν επίσης συνέργειες στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, ιδίως όσον αφορά την ανάγκη εμβάθυνσης της κατανόησης της χρήσης προηγμένων νέων τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη, στον τομέα της δικαιοσύνης και, ως εκ τούτου, θα ενισχυθούν οι συνέργειες με το επόμενο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία («Ορίζων Ευρώπη»)²¹.

¹⁹ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/savings-and-investments-union_en.

²⁰ Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανταγωνιστικότητας (ΕΤΑ), συμπεριλαμβανομένου του ειδικού προγράμματος για δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας στον τομέα της άμυνας, την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/522, (ΕΕ) 2021/694, (ΕΕ) 2021/697, (ΕΕ) 2021/783 και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/696, (ΕΕ) 2023/588, (ΕΕ) [πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία] [COM(2025) 555 final].

²¹ Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του προγράμματος-πλαισίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2028-2034, τον καθορισμό των κανόνων συμμετοχής και διάδοσής του και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 [COM(2025) 543 final].

2. «Μια νέα εποχή για την ευρωπαϊκή άμυνα και ασφάλεια»: Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» διευκολύνει τη διασυνοριακή δικαστική συνεργασία, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια και την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και των κυβερνοαπειλών. Το πρόγραμμα στηρίζει επίσης την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕΣ) και παρέχει ψηφιακές υποδομές για τη νόμιμη πρόσβαση σε ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία και τη διαχείριση υποθέσεων σε διασυνοριακό επίπεδο. Επιπλέον, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» στηρίζει μέτρα κατά της διαφθοράς σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό συμπληρώνει την έκκληση για προβληματισμό σχετικά με την επέκταση της αρμοδιότητας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας για την αντιμετώπιση σοβαρών διασυνοριακών εγκλημάτων, ιδίως της διαφθοράς, που επηρεάζουν τα κονδύλια της Ένωσης και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μεμονωμένα από τα κράτη μέλη. Επιπλέον, οι πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την περίοδο 2024-2029²² περιλαμβάνουν τη φιλοδοξία να ενισχυθεί η ικανότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να στηρίζει τις εθνικές υπηρεσίες επιβολής του νόμου και τη συνεργασία της με άλλους οργανισμούς και φορείς της ΕΕ. Η φιλοδοξία αυτή ευθυγραμμίζεται στενά με την αυξημένη εστίαση του προγράμματος στην ψηφιοποίηση, ώστε να καταστεί δυνατή η ταχύτερη διαβίβαση αποδεικτικών στοιχείων, ο συντονισμός σε πραγματικό χρόνο και η ενισχυμένη χρήση ασφαλούς ΤΝ / ανάλυσης δεδομένων κατά την επιβολή του νόμου εντός των ορίων των εφαρμοστέων νομικών πλαισίων. Ευθυγραμμίζεται επίσης με τη σύσταση της Αρχής για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η οποία θα συμβάλει στην πρόληψη της χρήσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ένωσης για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ομοίως, η μεταρρύθμιση της Eurojust θα συμβάλει ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερος ο συντονισμός των διασυνοριακών ερευνών και διώξεων σε επίπεδο ΕΕ, μεταξύ άλλων χάρη στα νέα ψηφιακά εργαλεία. Επιπλέον, η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης θα παράσχει επίσης τεχνική ανθεκτικότητα, ασφαλείς υποδομές για τα νομικά συστήματα και πλαίσια για τη δίωξη του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, συμπληρώνοντας έτσι τις στρατηγικές της Ένωσης Ετοιμότητας²³ και κυβερνοάμυνας²⁴, καθώς και την «ProtectEU — μια ευρωπαϊκή στρατηγική για την εσωτερική ασφάλεια»²⁵. Δεδομένων των εγγενών δεσμών μεταξύ ασφάλειας και δικαιοσύνης επιτόπου, θα υπάρξουν συνέργειες με κονδύλια της ΕΕ που καλύπτουν το άσυλο, τη μετανάστευση και την ένταξη, τη διαχείριση των συνόρων και την εσωτερική ασφάλεια, για παράδειγμα με σκοπό την παροχή επαρκούς κατάρτισης στο δικαστικό σώμα, μεταξύ άλλων σε σχέση με τους νέους κανόνες που θεσπίστηκαν με το σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο, και για τη διασφάλιση αποτελεσματικής προστασίας των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, τη διαλειτουργικότητα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου (ECRIS) και τη διυπηρεσιακή συνεργασία στους τομείς της δικαιοσύνης και της εσωτερικής ασφάλειας, μεταξύ άλλων μέσω δικαστικών οργανισμών και φορέων όπως η Eurojust και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

3. «Η Ευρώπη στον κόσμο: αξιοποιούμε τη δύναμή μας και τις εταιρικές μας σχέσεις»: Η εστίαση του προγράμματος στο κράτος δικαίου, τη δικαστική συνεργασία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη θα αντικατοπτρίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτά προωθούνται σε παγκόσμιο επίπεδο, μεταξύ άλλων μέσω της υλοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών²⁶. Στο πλαίσιο αυτό, θα αναπτυχθούν συνέργειες με τον μηχανισμό

²² [Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024-2029.](https://commission.europa.eu/topics/preparedness_en)

²³ [https://commission.europa.eu/topics/preparedness_en.](https://commission.europa.eu/topics/preparedness_en)

²⁴ [https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy.](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy)

²⁵ [https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-protecteu-internal-security-strategy-2025-04-01_el.](https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-protecteu-internal-security-strategy-2025-04-01_el)

²⁶ [https://sdgs.un.org/goals.](https://sdgs.un.org/goals)

«Παγκόσμια Ευρώπη»²⁷, καθώς το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα συμβάλει στην εξωτερική δράση της ΕΕ ενισχύοντας τα δικαστικά συστήματα στις υπό ένταξη χώρες στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ, ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

• Νομική βάση

Η παρούσα πρόταση βασίζεται στο άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 2 και στο άρθρο 82 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Το άρθρο 81 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ ορίζει ότι η Ένωση αναπτύσσει δικαστική συνεργασία στις αστικές υποθέσεις που έχουν διασυνοριακές επιπτώσεις.

Το άρθρο 81 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ προβλέπει τη λήψη μέτρων με τα οποία διασφαλίζεται η αμοιβαία αναγνώριση και εκτέλεση των αποφάσεων, η διασυνοριακή επίδοση και κοινοποίηση δικαστικών και εξώδικων πράξεων, η ουσιαστική πρόσβαση στη δικαιοσύνη, και η υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και υπαλλήλων της δικαιοσύνης. Το άρθρο 82 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει τη λήψη μέτρων για την προώθηση της δικαστικής συνεργασίας στις ποινικές υποθέσεις.

Ο συνδυασμός των άρθρων αυτών επιτρέπει την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη στήριξη της ανάπτυξης της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, ιδίως σε σχέση με τα εγκλήματα ζητήματα τα οποία αφορούν αμφοτέρους τους εν λόγω τομείς δικαίου.

• Μεταβλητή γεωμετρία

Ο παρών κανονισμός βασίζεται σε νομικές βάσεις του τρίτου μέρους τίτλος V της ΣΛΕΕ σχετικά με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Κατά συνέπεια, η εφαρμογή του κανονισμού στη Δανία και την Ιρλανδία υπόκειται στις διατάξεις του πρωτοκόλλου αριθ. 21 και του πρωτοκόλλου αριθ. 22 που προσαρτώνται στη ΣΕΕ και στη ΣΛΕΕ.

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση από το Συμβούλιο μέτρων που προτείνονται δυνάμει του τρίτου μέρους τίτλος V της ΣΛΕΕ και τα μέτρα αυτά δεν δεσμεύουν τη Δανία ούτε εφαρμόζονται σ' αυτή.

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση από το Συμβούλιο μέτρων που προτείνονται δυνάμει του τρίτου μέρους τίτλος V της ΣΛΕΕ και τα μέτρα αυτά δεν δεσμεύουν την Ιρλανδία ούτε εφαρμόζονται σ' αυτή. Ωστόσο, η Ιρλανδία μπορεί να επιλέξει να συμμετάσχει στη θέσπιση και την εφαρμογή οποιουδήποτε τέτοιου προτεινόμενου μέτρου. Επιπλέον, οποτεδήποτε μετά τη θέσπιση ενός τέτοιου μέτρου, η Ιρλανδία μπορεί να το αποδεχθεί, με την επιφύλαξη της ολοκλήρωσης των διαδικασιών που αναφέρονται στο άρθρο 4 του πρωτοκόλλου αριθ. 21.

• Επικουρικότητα (σε περίπτωση μη αποκλειστικής αρμοδιότητας)

Οι στόχοι που περιγράφονται στην ενότητα «Αιτιολόγηση και στόχοι» έχουν ισχυρή διακρατική διάσταση και απαιτούν κοινές λύσεις, καθώς και διακυβέρνηση, συντονισμό και στήριξη σε επίπεδο ΕΕ. Οι μεμονωμένες εθνικές δράσεις θα ήταν λιγότερο αποτελεσματικές και με μικρότερο αντίκτυπο από ό,τι οι συντονισμένες προσπάθειες σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες προωθούν τη συνεργασία, την ανάπτυξη ικανοτήτων, την αμοιβαία μάθηση και την ανταλλαγή πόρων, εμπειρογνώσιας και βέλτιστων πρακτικών.

²⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη [COM(2025) 551 final].

Χωρίς ενωσιακή δράση και χρηματοδότηση, η λειτουργία ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης θα κινδύνευε, επηρεάζοντας αρνητικά πολλούς δικαιούχους, ιδίως μέλη του δικαστικού σώματος, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών (ΟΚΠ) που εργάζονται για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, και νομικά δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ. Η στήριξη της ΕΕ συμβάλλει στην υπέρβαση των εθνικών φραγμών, επιτρέποντας σε κάθε κράτος μέλος να αναλάβει δράση σε θέματα που δεν θα μπορούσε να αντιμετωπίσει μόνο του. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι κανένα κράτος μέλος δεν μένει στο περιθώριο όσον αφορά την αντιμετώπιση διασυνοριακών προβλημάτων.

Η δράση σε επίπεδο ΕΕ είναι επίσης καίριας σημασίας για την αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων σε επίπεδο ΕΕ που ενδέχεται να μην κατέχουν υψηλή θέση στα εθνικά θεματολόγια ή όταν απαιτείται στοχευμένη στήριξη. Σε ορισμένους τομείς, οι εθνικές προσπάθειες από μόνες τους μπορεί να είναι ανεπαρκείς, βραχυπρόθεσμες ή μη ευθυγραμμισμένες με τις προτεραιότητες της ΕΕ. Για παράδειγμα, η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να στηρίζει τη διασυνοριακή κατάρτιση σχετικά με το δίκαιο της Ένωσης και τις ανταλλαγές για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης. Η υποχρέωση αυτή όχι μόνο απορρέει από τις Συνθήκες, αλλά είναι και απαραίτητη για να αντιμετωπιστούν οι κοινές διακρατικές προκλήσεις, να εφοδιαστούν οι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης με τις κατάλληλες δεξιότητες και να ενισχυθούν οι βασικές αξίες της Ένωσης.

Η ΕΕ βρίσκεται σε μοναδική θέση για να δημιουργήσει διασυνοριακές ευκαιρίες για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, ώστε αυτοί να αναπτύξουν δεσμούς, να εξελιχθούν και να συμβάλουν σε μια κοινή νομική κουλτούρα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη διακρατική συνεργασία, την ευαισθητοποίηση και τη δικτύωση. Οι δραστηριότητες αυτές οικοδομούν αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και συμβάλλουν στη συλλογή συγκριτικών δεδομένων σχετικά με την ποιότητα, την ανεξαρτησία και την αποτελεσματικότητά τους — κάτι που τα μεμονωμένα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτύχουν από μόνα τους.

Η ενωσιακή δράση είναι εξίσου ζωτικής σημασίας σε τομείς στους οποίους απαιτείται στενός συντονισμός με τα κράτη μέλη για την τήρηση των διεθνών προτύπων δικαιοσύνης, όπως οι ΣΒΑ των Ηνωμένων Εθνών, και για τη διατήρηση ενιαίας θέσης της ΕΕ σε βασικά ζητήματα, όπως τα θεμελιώδη δικαιώματα στον ψηφιακό τομέα και η προστασία των δεδομένων.

Τέλος, η ενωσιακή δράση είναι απαραίτητη για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων στον τομέα της δικαιοσύνης στις υποψήφιες χώρες στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης, ιδίως στους τομείς του κράτους δικαίου, της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και της καταπολέμησης της διαφθοράς. Οι προσπάθειες αυτές είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση των προτύπων της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης, την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς και την ενίσχυση της συνοχής και της ευημερίας της ΕΕ.

Εκτός από την ανάγκη για ενωσιακή δράση στον τομέα αυτόν, τα κονδύλια της ΕΕ έχουν επίσης ισχυρή προστιθέμενη αξία, διότι η ΕΕ είναι η πλέον κατάλληλη για να διασφαλίσει ότι τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης στην Ένωση μπορούν να λειτουργούν με εναρμονισμένο τρόπο. Η παρέμβαση της ΕΕ έχει εγγενή προστιθέμενη αξία για τη δικαστική κατάρτιση, δεδομένου ότι η ανάθεση αυτής της αρμοδιότητας σε εθνικό επίπεδο θα οδηγούσε σε μη συνεκτική ερμηνεία και εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης σε όλα τα κράτη μέλη. Αυτό θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη συνολική ικανότητα των εθνικών φορέων να εφαρμόζουν τις πολιτικές και τη νομοθεσία της ΕΕ, να αντιμετωπίζουν διασυνοριακά ζητήματα και να αναπτύσσουν διακρατικά πολυκρατικά έργα. Επιπλέον, η δράση της ΕΕ για τις πολιτικές στον τομέα της δικαιοσύνης συμβάλλει στην τόνωση της ενιαίας αγοράς και βελτιώνει την ανταγωνιστικότητα. Ένα ολοκληρωμένο και εναρμονισμένο πλαίσιο δικαιοσύνης σε όλα τα κράτη μέλη μειώνει την ανασφάλεια δικαίου και τις ασυνέπειες της

νομοθεσίας, διευκολύνοντας έτσι ομαλότερες διασυνοριακές επιχειρηματικές δραστηριότητες και επενδύσεις. Η προβλέψιμη επιβολή των κανονισμών, η συνεπής προστασία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και οι αποτελεσματικοί μηχανισμοί επίλυσης διαφορών είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας. Με την παροχή σαφών νομικών προτύπων και τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής τους, η ΕΕ βοηθά τις εταιρείες να λειτουργούν αποτελεσματικά, μειώνει το κόστος των συναλλαγών και ενισχύει τη συνολική ελκυστικότητα της ενιαίας αγοράς. Επίσης, αυτή η νομική προβλεψιμότητα ενισχύει τον θεμιτό ανταγωνισμό, καθώς έτσι διασφαλίζονται ίσοι όροι για τις επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από τη χώρα καταγωγής τους στην ΕΕ, με αποτέλεσμα να προωθείται η οικονομική σταθερότητα και η βιώσιμη ανάπτυξη.

- **Αναλογικότητα**

Η πρόταση δεν υπερβαίνει τα ελάχιστα απαιτούμενα για την επίτευξη του δεδηλωμένου στόχου σε επίπεδο Ένωσης.

- **Επιλογή της νομικής πράξης**

Το νέο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 βασίζεται κυρίως στο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027. Το καταλληλότερο μέσο για την επιχειρησιακή εφαρμογή του προτεινόμενου πλαισίου είναι ο κανονισμός.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ, ΤΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

- **Εκ των υστέρων αξιολογήσεις / έλεγχοι καταλληλότητας της ισχύουσας νομοθεσίας**

Στην ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 επισημαίνεται ότι οι δράσεις που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα συνάδουν με τις πολιτικές και τις προτεραιότητες σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο, ευθυγραμμίζονται με άλλα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ και συνάδουν με τις διεθνείς δεσμεύσεις και στόχους, όπως οι ΣΒΑ²⁸. Η εξορθολογισμένη αρχιτεκτονική του προγράμματος 2021-2027 επιτρέπει μεγαλύτερο αντίκτυπο και πιο εστιασμένη προσέγγιση σε βασικούς τομείς σε σύγκριση με το προηγούμενο πρόγραμμα 2014-2020. Ειδικότερα, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2021-2027 συμβάλλει επιτυχώς στη στήριξη της αμοιβαίας αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων σε όλα τα κράτη μέλη και στη βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας, δημιουργώντας μακροπρόθεσμο αντίκτυπο μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης ενός συνεκτικού ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία.

Η απευθείας χρηματοδότηση των δικαιούχων έχει επιφέρει άμεσα και απτά οφέλη για τις εμπλεκόμενες ομάδες-στόχους. Ειδικότερα, η χρηματοδότηση δικτύων της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών (ΕΔΚΔ), διευκολύνει τη διαρκή συνεργασία, την ανάπτυξη ικανοτήτων και τη συνεχή υψηλής ποιότητας συμμετοχή των επαγγελματιών του νομικού κλάδου σε ολόκληρη την ΕΕ. Επιπλέον, η συνεχιζόμενη έμφαση του προγράμματος στη δικαστική κατάρτιση συμβάλλει σημαντικά στην ενοποίηση και την ανάπτυξη του νομικού τοπίου της ΕΕ. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» διαδραματίζει καίριο ρόλο στην προώθηση μιας κοινής νομικής κουλτούρας μέσω της κατάρτισης χιλιάδων δικαστών,

²⁸ Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027, COM(2025) 267 και SWD(2025) 134.

δικηγόρων και δικαστικών υπαλλήλων και στηρίζοντας την εφαρμογή της στρατηγικής 2021-2024 για την ευρωπαϊκή δικαστική κατάρτιση²⁹. Το πρόγραμμα διευκολύνει τις ανταλλαγές βέλτιστων πρακτικών και έτσι ενισχύει τη συνεργασία των κρατών μελών, διασφαλίζοντας ότι οι επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης εφαρμόζουν το δίκαιο της Ένωσης με ομοιόμορφο, συνεκτικό και συνεπή τρόπο σε διασυνοριακό επίπεδο, και ως εκ τούτου ενισχύεται η ακεραιότητα της νομοθεσίας της ΕΕ.

Το πρόγραμμα 2021-2027 βασίζεται στην πρόοδο που επιτεύχθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού (2014-2020) και μειώνει περαιτέρω τα εμπόδια στη δικαιοσύνη, ενώ βελτιώνει τα πλαίσια και την προστασία των περιθωριοποιημένων ατόμων³⁰. Ταυτόχρονα, η ενδιάμεση αξιολόγησή του επισημαίνει ορισμένους τομείς που επιδέχονται βελτίωση. Πρώτον, τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν μέσω διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη καταδεικνύουν την ανάγκη διεύρυνσης της εμβέλειας του προγράμματος. Αν και έχει ήδη ενημερωθεί σχετικά μεγάλος αριθμός ατόμων, η ευαισθητοποίηση ως προς το πρόγραμμα παραμένει περιορισμένη μεταξύ ορισμένων τύπων ενδιαφερόμενων μερών³¹ και ποικίλλει επίσης μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό υποδηλώνει ότι, ενώ οι επικοινωνιακές δραστηριότητες του προγράμματος είναι αποτελεσματικές, ενδέχεται να μην καλύπτουν εξίσου όλους τους τομείς και όλα τα κράτη μέλη³². Επιπλέον, ορισμένα ενδιαφερόμενα μέρη πρότειναν να συμπεριληφθούν οι σωφρονιστικές υπηρεσίες και το σωφρονιστικό προσωπικό στις ομάδες-στόχους του προγράμματος. Προκειμένου να αποτυπωθεί καλύτερα ο αντίκτυπος του προγράμματος και να ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία και η ορατότητά του, θα μπορούσε να εξεταστούν περαιτέρω δράσεις, π.χ. μια πιο συστηματοποιημένη διαδικασία για τη συλλογή των αντιλήψεων και των εμπειριών των ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και τρόποι σύνδεσης των υφιστάμενων πλατφορμών (όπως το ΕΔΚΔ και η πύλη ηλεκτρονικής δικαιοσύνης) με επιτυχημένα έργα στη διαδικτυακή πύλη της ΕΕ για τη χρηματοδότηση και τους διαγωνισμούς. Επιπλέον, για να συνεχιστεί η αύξηση της οικονομικής αποδοτικότητας του προγράμματος, θα μπορούσε να εξεταστεί περαιτέρω η συνεργασία με τα υφιστάμενα δίκτυα σε επίπεδο ΕΕ.

Όλα αυτά τα συμπεράσματα λαμβάνονται υπόψη για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2028-2034 που παρουσιάζεται στην παρούσα πρόταση.

Όσον αφορά την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων, η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης έχει καταστεί σημαντικός εγκάρσιος στόχος του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2021-2027, ιδίως μετά την πανδημία COVID-19, η οποία επιτάχυνε τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών. Η εστίαση αυτή διευκολύνει την ευκολότερη πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες, εκσυγχρονίζει τους μηχανισμούς διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας και στηρίζει ευρύτερους στόχους ψηφιακού μετασχηματισμού της ΕΕ, καθιστώντας τα συστήματα απονομής δικαιοσύνης πιο αποτελεσματικά και πιο προσβάσιμα. Επίσης, οι επενδύσεις στην ψηφιοποίηση ενισχύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα στον τομέα της

²⁹ Για παράδειγμα, το 2022, 24 208 επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης συμμετείχαν σε κατάρτιση υποστηριζόμενη από το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» [περίπου το 35,3 % όλων όσοι έλαβαν (συν)χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ κατάρτιση στο δίκαιο της Ένωσης κατά το εν λόγω έτος]. Βλ. [δήλωση επιδόσεων του προγράμματος «Δικαιοσύνη»](#).

³⁰ Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027, COM(2025) 267 και SWD(2025) 134.

³¹ Η τριτοβάθμια εκπαίδευση και οι δημόσιες αρχές ανέφεραν ότι γνωρίζουν το πρόγραμμα σε μεγαλύτερο βαθμό σε σχέση με τις ΟΚΠ.

³² Ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027, COM(2025) 267 και SWD(2025) 134.

δικαιοσύνης, όπως το τεκμήριο αθωότητας³³. Επιπλέον, η αυξημένη χρήση ψηφιακών εργαλείων διευρύνει αποτελεσματικά την εμβέλεια του προγράμματος. Εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο περαιτέρω αξιοποίησης των ευκαιριών που προκύπτουν από την ψηφιοποίηση στον τομέα της δικαιοσύνης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 θα δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην ψηφιοποίηση στο πλαίσιο των γενικών και ειδικών στόχων του. Με τον τρόπο αυτό θα διασφαλιστεί μια πιο στρατηγική και συνεκτική προσέγγιση σε όλα τα ζητήματα και τις προκλήσεις που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης.

- **Διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη**

Η στρατηγική διαβούλευσης για την υποστήριξη της προπαρασκευής του προγράμματος περιελάμβανε τα εξής στοιχεία: i) μια πρώτη ανοικτή δημόσια διαβούλευση για την τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2014-2020 και την ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027· ii) μια δεύτερη ανοικτή δημόσια διαβούλευση στους τομείς της διασυνοριακής εκπαίδευσης, της νεολαίας, του πολιτισμού, των μέσων ενημέρωσης, των αξιών και της κοινωνίας των πολιτών· και iii) ad hoc διαβουλεύσεις που διοργάνωσε η Επιτροπή με τη μορφή συνεντεύξεων και στοχευμένων ερευνών με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η πρώτη ανοικτή δημόσια διαβούλευση αποσκοπούσε στην ενίσχυση της βάσης τεκμηρίωσης για την αξιολόγηση των δύο προγραμμάτων «Δικαιοσύνη», μέσω της συγκέντρωσης των απόψεων των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, τη συνάφεια, τη συνοχή και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία των προγραμμάτων. Ξεκίνησε στις 3 Απριλίου 2024 και ήταν ανοικτή για 12 εβδομάδες (ολοκληρώθηκε στις 26 Ιουνίου 2024).

Συνολικά, οι απαντήσαντες στην εν λόγω ανοικτή δημόσια διαβούλευση έκριναν ότι οι γενικοί και ειδικοί στόχοι των προγραμμάτων «Δικαιοσύνη» είναι ιδιαίτερα σημαντικοί. Μεταξύ των ειδικών στόχων, η δικαστική κατάρτιση και η πρόσβαση στη δικαιοσύνη θεωρήθηκαν οι πλέον σημαντικές. Επιπλέον, οι περισσότεροι απαντήσαντες θεώρησαν ότι οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τα προγράμματα «Δικαιοσύνη» είναι σημαντικές, ιδίως εκείνες που σχετίζονται με την ανάπτυξη και τη διατήρηση της τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών³⁴, ενώ η ψηφιοποίηση θεωρείται σημαντική διάσταση του προγράμματος. Οι απαντήσαντες θεώρησαν ότι αμφότερα τα προγράμματα είναι αποτελεσματικά όσον αφορά την επίτευξη των στόχων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων τους, ιδίως όσον αφορά: i) τη βελτίωση της πρόσβασης όλων των πολιτών σε υπηρεσίες των ΟΚΠ, δραστηριότητες παροχής συμβουλών και δραστηριότητες υποστήριξης (το 62 % των απαντησάντων εκτιμά ότι επιτεύχθηκε σε πολύ μεγάλο ή σε μεγάλο βαθμό)· ii) υποστήριξη δραστηριοτήτων κατάρτισης για τα ενδιαφερόμενα μέρη (το 50 % των απαντησάντων εκτιμά ότι έχουν επιτευχθεί σε πολύ μεγάλο ή σε μεγάλο βαθμό)· και iii) αύξηση της διασυνοριακής διαλειτουργικότητας των συστημάτων (το 50 % των απαντησάντων εκτιμά ότι έχει επιτευχθεί σε πολύ μεγάλο ή σε μεγάλο βαθμό). Στο πλαίσιο αυτό, οι απαντήσαντες τόνισαν ότι η ανάπτυξη του E-CODEX και του ECRIS, καθώς και η κατάρτιση στη χρήση εργαλείων ΤΠ, ήταν ιδιαίτερα σημαντικές και αποτελεσματικές. Όσον αφορά τη συνοχή, οι περισσότεροι από τους απαντήσαντες δεν ήταν σε θέση να συγκρίνουν το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» με άλλα προγράμματα (μόνο τρεις από τους οκτώ απαντήσαντες ανέφεραν ότι ήταν εξοικειωμένοι με άλλες παρόμοιες πρωτοβουλίες της ΕΕ και/ή εθνικές πρωτοβουλίες στον τομέα της δικαιοσύνης). Δύο απαντήσαντες ήταν της γνώμης ότι ότι τα

³³ Ο.π.

³⁴ Θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό από το 62 % των απαντησάντων.

προγράμματα «Δικαιοσύνη» είναι σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικά προς άλλα προγράμματα ή πρωτοβουλίες της ΕΕ και ένας ότι είναι σε περιορισμένο βαθμό. Υπήρξε συναίνεση μεταξύ των απαντησάντων σχετικά με την ενωσιακή προστιθέμενη αξία και των δύο προγραμμάτων, ενώ όλοι οι απαντήσαντες να θεωρούν ότι η ΕΕ ήταν η πλέον κατάλληλη για να χρηματοδοτήσει το είδος των δραστηριοτήτων στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιοσύνη», καθώς η συμμετοχή της ΕΕ διασφάλιζε ότι όλα τα κράτη μέλη τηρούν τα ίδια πρότυπα, με αποτέλεσμα την πιο ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Ως εκ τούτου, οι περισσότεροι απαντήσαντες θεώρησαν ότι, σε περίπτωση διακοπής του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027, τα κράτη μέλη δεν θα ήταν σε θέση να επιτύχουν παρόμοια αποτελέσματα σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο και η τεχνική συνεργασία θα περιοριζόταν σε διμερή έργα μικρότερης κλίμακας μεταξύ γειτονικών κρατών μελών, ενώ ορισμένοι οργανισμοί δεν θα ήταν καθόλου σε θέση να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση. Συνοπτική έκθεση για την ανοικτή δημόσια διαβούλευση είναι διαθέσιμη στην πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πείτε την άποψή σας»³⁵.

Η δεύτερη ανοικτή δημόσια διαβούλευση, στην οποία βασίστηκε η εκτίμηση επιπτώσεων για τα προγράμματα της ΕΕ στους τομείς της διασυννοριακής εκπαίδευσης, της νεολαίας, του πολιτισμού, των μέσων ενημέρωσης, των αξιών και της κοινωνίας των πολιτών στο πλαίσιο του ΠΔΠ 2028-2034, διενεργήθηκε μεταξύ 12 Φεβρουαρίου και 7 Μαΐου 2025³⁶. Τα προγράμματα της ΕΕ που καλύφθηκαν από την εν λόγω ανοικτή δημόσια διαβούλευση ήταν τα εξής: Δημιουργική Ευρώπη, Erasmus+, Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» και πρόγραμμα «Δικαιοσύνη». Σκοπός της εν λόγω ανοικτής δημόσιας διαβούλευσης ήταν να συμβάλει στην αξιολόγηση της αντίληψης του κοινού σχετικά με τη συνάφεια και την ενωσιακή προστιθέμενη αξία των προγραμμάτων της ΕΕ και στον εντοπισμό εμποδίων στον συγκεκριμένο αντίκτυπό τους και πιθανών

³⁵ [Πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» — Τελική αξιολόγηση του προγράμματος για την περίοδο 2014-2020 και ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος για την περίοδο 2021-2027.](#)

³⁶ [EL](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14523-%CE%95%CF%80%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%BF%CF%82-%CE%BC%CE%B1%CE%BA%CF%81%CE%BF%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%95%CE%95-%CE%A0%CE%94%CE%A0-%CE%B5%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%B7-%CF%87%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%B7-%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1%CF%81%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CE%B3%CF%85%CE%B7-%CF%84%CE%B7-%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B1-%CE%BC%CE%B5%CF%83%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CF%82-%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B9%CF%82-%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%B5%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CF%89%CE%BD_el.</p></div><div data-bbox=)

βελτιώσεων στην αρχιτεκτονική των προγραμμάτων. Η δημόσια διαβούλευση έλαβε 4 861 απαντήσεις από 110 χώρες, στις οποίες συμμετείχαν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, καθώς και τρίτες χώρες³⁷. Οι περισσότερες από αυτές τις απαντήσεις προήλθαν από απαντήσαντες με εμπειρία από το Erasmus+ και το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης· μόνο 60 απαντήσαντες δήλωσαν ότι έχουν εμπειρία από το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη». Το 51 % των απαντήσεων υποβλήθηκε από πολίτες της ΕΕ. Από αυτούς, περίπου 1 200 απαντήσαντες ήταν κάτω των 30 ετών. Το 49 % των απαντήσεων υποβλήθηκε από οργανώσεις και ιδρύματα. Σ' αυτές περιλαμβάνονταν 17 % απαντήσεις από ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς φορείς, η πλειονότητα των οποίων ήταν μεγάλα ιδρύματα το 69 % των οποίων απασχολεί περισσότερα από 250 άτομα. Ένα 11 % των απαντήσεων προήλθε από μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ), αρκετές από τις οποίες ήταν κεντρικά δίκτυα οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. 232 παρατηρήσεις προήλθαν από δημόσιες αρχές, μεταξύ των οποίων ένας συνδυασμός διεθνών, εθνικών, περιφερειακών και τοπικών φορέων. 208 απαντήσεις ακόμα προήλθαν από εταιρείες και επιχειρήσεις. Ένας μικρός αριθμός επιπρόσθετων απαντήσεων (περίπου 45) ελήφθησαν από συνδικαλιστικές οργανώσεις, επιχειρηματικές ενώσεις, ομάδες καταναλωτών και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Ορισμένα από τα κυριότερα αποτελέσματα που αφορούν τον τομέα της δικαιοσύνης περιγράφονται λεπτομερώς κατωτέρω:

- Σύμφωνα με τους απαντήσαντες, «η προάσπιση και προαγωγή του κράτους δικαίου» αποτελεί σημαντική (22,51 %) και πολύ σημαντική (58,71 %) προτεραιότητα πολιτικής και τομέα στον οποίο η ενωσιακή χρηματοδότηση παρέχει προστιθέμενη αξία σε μεγάλο βαθμό σε σύγκριση με τη χρηματοδότηση σε εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο (50,44 %).
- Σύμφωνα με τους απαντήσαντες, «η αποτελεσματική προστασία των ενωσιακών κονδυλίων από την απάτη, τη διαφθορά και άλλες παράνομες δραστηριότητες» αποτελεί σημαντική (25,78 %) και πολύ σημαντική (55,09 %) προτεραιότητα πολιτικής και τομέα στον οποίο η ενωσιακή χρηματοδότηση παρέχει προστιθέμενη αξία σε μεγάλο βαθμό σε σύγκριση με τη χρηματοδότηση σε εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο (54,68 %).
- Σύμφωνα με τους απαντήσαντες, «η οικοδόμηση ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης, η προώθηση της δικαστικής κατάρτισης, της δικαστικής συνεργασίας και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη» αποτελεί σημαντική (29,77 %) και πολύ σημαντική (37,03 %) προτεραιότητα πολιτικής και τομέα στον οποίο η ενωσιακή χρηματοδότηση παρέχει προστιθέμενη αξία σε μεγάλο βαθμό σε σύγκριση με τη χρηματοδότηση σε εθνικό, τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο (47,85 %).
- Ταυτόχρονα, οι απαντήσαντες θεωρούν ότι οι ακόλουθες δράσεις, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιοσύνη», έχουν σε μεγάλο βαθμό θετικό αντίκτυπο στο μέλλον: «Στήριξη της διασυνοριακής αμοιβαίας μάθησης, ανταλλαγή ορθών πρακτικών και συνεργασία, δημιουργία συνασπισμών» (72,19 %), «Στήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης δικτύων και οργανισμών ενωσιακού επιπέδου» (60,48 %), «Ανάπτυξη ικανοτήτων και δραστηριότητες κατάρτισης / κατάρτισης των εκπαιδευτών» (56,10 %), «Διασυνοριακές δυνατότητες αμοιβαίας μάθησης στον τομέα της δικαιοσύνης» (49,08 %).

• Εξωτερική εμπειρογνώσια

³⁷ Η χώρα διαμονής από την οποία προήλθαν οι περισσότερες παρατηρήσεις συνολικά ήταν η Γερμανία, ακολουθούμενη από τη Γαλλία και την Ιταλία.

Η πρόταση βασίστηκε σε εξωτερικές και εσωτερικές εκθέσεις και αξιολογήσεις, π.χ. αξιολογήσεις προγραμμάτων (ενδιάμεσες και εκ των υστέρων), τη διαδικασία επανεξέτασης των δαπανών, εκθέσεις και έγγραφα από άλλα ενωσιακά θεσμικά όργανα, οργανισμούς και διεθνείς οργανισμούς της ΕΕ³⁸.

- **Εκτίμηση επιπτώσεων**

Η εκτίμηση επιπτώσεων για τη διασυνοριακή εκπαίδευση, τη νεολαία, τον πολιτισμό, τα μέσα ενημέρωσης, τις αξίες και την κοινωνία των πολιτών ανέλυσε το μέλλον πέντε χρηματοδοτικών προγραμμάτων στο πλαίσιο αυτής της ομάδας, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος «Δικαιοσύνη».

Οι ακόλουθες δύο επιλογές απορρίφθηκαν σε πρώιμο στάδιο:

— **Διακοπή της ενωσιακής χρηματοδότησης:** η επιλογή αυτή απορρίφθηκε αμέσως δεδομένης της σημασίας των προβλημάτων που επηρεάζουν τους τομείς πολιτικής αυτής της ομάδας, της σημασίας που αποδίδεται στις πολιτικές αυτές στις πολιτικές κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2024-2029³⁹ και της προστιθέμενης αξίας των παρεμβάσεων της ΕΕ, η οποία υποστηρίζεται από τις αντίστοιχες ενδιάμεσες αξιολογήσεις.

— **Συγχώνευση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» με άλλα προγράμματα αυτής της ομάδας:** η επιλογή αυτή απορρίφθηκε επίσης σε πρώιμο στάδιο για νομικούς λόγους. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» δεν μπορεί να συγχωνευθεί με άλλα προγράμματα αυτής της ομάδας, καθώς δεν συμμετέχουν σ' αυτό και τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ (σε αντίθεση με τα άλλα υφιστάμενα προγράμματα της ομάδας). Οι νομικές βάσεις του κανονισμού για τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 είναι το άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 82 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Οι διατάξεις αυτές αποτελούν μέρος του τίτλου V της ΣΛΕΕ, ο οποίος καλύπτει τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Δυνάμει των πρωτοκόλλων που προσαρτώνται στις Συνθήκες, η Δανία δεν συμμετέχει στις αποφάσεις που λαμβάνονται δυνάμει του τίτλου V σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 22 («ρήτρα εξαίρεσης») ενώ η Ιρλανδία μπορεί να επιλέξει να συμμετάσχει σε ορισμένα μέτρα προαιρετικά σύμφωνα με το πρωτόκολλο αριθ. 21. Τα άλλα προγράμματα που εμπίπτουν στο πεδίο της εκτίμησης επιπτώσεων είναι ανοικτά σε όλα τα κράτη μέλη και, ως εκ τούτου, είναι ασυμβίβαστα με τις νομικές βάσεις του τίτλου V.

Προκριθείσες επιλογές: Η Επιτροπή αποφάσισε να θεσπίσει αυτόνομο πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», διότι τόσο η τελική αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2014-2020 όσο και η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 επιβεβαίωσαν ότι το πρόγραμμα παρείχε μοναδική προστιθέμενη αξία που θα ήταν δύσκολο να αναπαραχθεί σε εθνικό επίπεδο. Η εν λόγω απόφαση αποτυπώνεται στη δέσμη προτάσεων για το ΠΔΠ μετά το 2027, που η Επιτροπή υπέβαλε στις 16 Ιουλίου 2025.

Με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές για τη βελτίωση της νομοθεσίας, η παρούσα έκθεση εκτίμησης επιπτώσεων υποβλήθηκε για ποιοτικό έλεγχο στην επιτροπή ρυθμιστικού ελέγχου. Η επιτροπή αυτή γνωμοδότησε για την εκτίμηση επιπτώσεων στις 13 Ιουνίου 2025. Επίσης, διατύπωσε σειρά παρατηρήσεων και συστάσεων σχετικά με τα ακόλουθα: πεδίο εφαρμογής, ορισμός του προβλήματος και χρήση των αξιολογήσεων, λογική και στόχοι της παρέμβασης,

³⁸ Συμπεριλαμβάνονται, για παράδειγμα, τα ακόλουθα: [Stakeholder contribution on rule of law - oecd.pdf \(europa.eu\)](https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt/datatable), https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_jud_natcrt_wmid_natcrt_supcrt/datatable, http://www.coe.int/t/dghl/cooperation/cepej/evaluation/default_en.asp.

³⁹ [Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2024-2029](#).

σύγκριση των επιλογών και ανάλυση κόστους-οφέλους, διακυβέρνηση, συνοχή και μελλοντική παρακολούθηση και αξιολόγηση. Η εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την παρούσα νομοθετική πρόταση εξετάστηκε σύμφωνα με τις παρατηρήσεις και τις συστάσεις της επιτροπής ρυθμιστικού ελέγχου.

- **Απλούστευση**

Η πρωτοβουλία θα συνάδει με την ανακοίνωση σχετικά με την πορεία προς το ΠΔΠ 2028-2034⁴⁰ και τον στόχο του εξορθολογισμού της διαχείρισης, της διακυβέρνησης και της εφαρμογής των προγραμμάτων της ΕΕ ώστε να βελτιωθεί η αποδοτικότητα για τους αιτούντες, τους δικαιούχους και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Θα καταβληθούν προσπάθειες για την απλούστευση των απαιτήσεων εφαρμογής, διαχείρισης και υποβολής εκθέσεων και για την παροχή πρόσθετης καθοδήγησης. Η συγκέντρωση πόρων, μεταξύ άλλων σε τομείς όπως η παρακολούθηση και η εσωτερική και εξωτερική επικοινωνία, θα επιφέρει οικονομίες κλίμακας και θα ενισχύσει ευρύτερα την προβλεψιμότητα της χρηματοδότησης της ΕΕ μεταξύ των δικαιούχων, των ενδιαφερόμενων μερών και των πολιτών της ΕΕ.

Όσον αφορά τον τρόπο διαχείρισης του προγράμματος, δεν υπάρχει σαφές περιθώριο για περαιτέρω απλούστευση, καθώς οι τρόποι διαχείρισης που χρησιμοποιούνται για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 είναι κατάλληλοι για ένα πρόγραμμα αυτού του μεγέθους [δηλαδή άμεση διαχείριση και περιορισμένος αριθμός πρωτοβουλιών που υλοποιούνται υπό έμμεση διαχείριση από τους φορείς που του άρθρου 62 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2509]. Τα τελευταία έτη, το πρόγραμμα έχει εφαρμόσει διάφορα μέτρα απλούστευσης για τον εξορθολογισμό των διαδικασιών και των διοικητικών διαδικασιών του, και ως εκ τούτου έχει ενισχυθεί η αποτελεσματικότητά του. Υπάρχουν περιορισμένα στοιχεία που υποδηλώνουν ότι εξακολουθούν να απαιτούνται σημαντικές αλλαγές, ιδίως λαμβανομένων υπόψη των μέτρων απλούστευσης που έχουν εφαρμοστεί μέχρι στιγμής. Για παράδειγμα, για να απλουστευθεί η εφαρμογή και να μειωθεί ο διοικητικός φόρτος για τους δικαιούχους, η χρήση απλουστευμένων μορφών χρηματοδότησης θα παραμείνει η συνηθισμένη μορφή συνεισφοράς για την επιστροφή των επιχορηγήσεων.

Οι δικαιούχοι θεωρούν ότι τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 (επιχορηγήσεις και δραστηριότητες σύναψης δημόσιων συμβάσεων) είναι κατάλληλα για τις ανάγκες του προγράμματος.

Ταυτόχρονα, διάφορα συμπεράσματα δείχνουν ότι η αυξανόμενη ζήτηση για ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης αναδεικνύει σημαντικά επενδυτικά κενά τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Ως εκ τούτου, είναι αναγκαία μια προσέγγιση δύο επιπέδων (δηλαδή σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο κρατών μελών) προκειμένου να καταστεί δυνατή η πλήρης ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και να οικοδομηθεί ένας αποτελεσματικός και διασυνδεδεμένος ενωσιακός χώρος δικαιοσύνης.

Αυτό όχι μόνο θα δημιουργήσει περισσότερους δεσμούς με όλους τους τομείς πολιτικής που καλύπτονται από το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη», αλλά θα διασφαλίσει επίσης ισχυρή συνοχή με δράσεις που υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο για την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης στο πλαίσιο των εθνικών και περιφερειακών σχεδίων εταιρικής σχέσης.

- **Θεμελιώδη δικαιώματα**

⁴⁰

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:52025DC0046>.

Οι στόχοι του προγράμματος συνδέονται στενά με την προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και συνάδουν με τον Χάρτη.

Κατά την υλοποίηση όλων των δράσεων του, το πρόγραμμα επιδιώκει επίσης την προώθηση των αρχών της Ένωσης που αποτυπώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ, της ισότητας των φύλων, των δικαιωμάτων του παιδιού, μεταξύ άλλων μέσω της φιλικής προς τα παιδιά δικαιοσύνης, της προστασίας των δικαιωμάτων θυμάτων και της αποτελεσματικής εφαρμογής της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και της απαγόρευσης των διακρίσεων που οφείλονται σε οποιονδήποτε από τους λόγους του άρθρου 21 του Χάρτη, σύμφωνα με το άρθρο 51 του Χάρτη και εντός των ορίων που θέτει αυτό.

Επιπλέον, τα έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος πρέπει να συμμορφώνονται με τα υψηλότερα δεοντολογικά πρότυπα, τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων 2016/679⁴¹ και τις συμφωνίες διεθνούς δικαίου στις οποίες η Ένωση ή όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι συμβαλλόμενα μέρη (συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία⁴²).

4. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2028 έως την 31η Δεκεμβρίου 2034 θα ανέλθει σε 798 εκατ. EUR (σε τρέχουσες τιμές).

5. ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- **Σχέδια εφαρμογής και ρυθμίσεις παρακολούθησης, αξιολόγησης και υποβολής εκθέσεων**

Η παρούσα πρωτοβουλία θα παρακολουθείται μέσω του πλαισίου επιδόσεων για τον προϋπολογισμό για την περίοδο 2028-2034, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις]⁴³. Με το πλαίσιο για τις επιδόσεις καθορίζονται επίσης οι κανόνες για τις αξιολογήσεις, οι οποίες διενεργούνται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και θα βασίζονται σε δείκτες που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος.

⁴¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/EK (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

⁴² ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 37, ELI: [http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48(1)/oj). Από τότε που η Ένωση κατέστη συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, οι διατάξεις της, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 13 σχετικά με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, έχουν καταστεί αναπόσπαστο μέρος της έννομης τάξης της Ένωσης και είναι δεσμευτικές για τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη της. Το εν λόγω άρθρο απαιτεί από τα συμβαλλόμενα κράτη να διασφαλίζουν την αποτελεσματική ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στη δικαιοσύνη (μεταξύ άλλων μέσω της παροχής διαδικαστικών και ανάλογων με την ηλικία διευκολύνσεων) σε όλες τις νομικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων του ανακριτικού και άλλων προκαταρκτικών σταδίων. Αναφέρει επίσης ότι τα συμβαλλόμενα κράτη προωθούν την κατάλληλη κατάρτιση των ατόμων που εργάζονται στον τομέα της απονομής της δικαιοσύνης, συμπεριλαμβανομένου του αστυνομικού και σωφρονιστικού προσωπικού.

⁴³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού και άλλων οριζόντιων κανόνων για τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ένωσης [COM(2025) 545 final].

Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω άμεσης διαχείρισης από την Επιτροπή. Ένας περιορισμένος αριθμός πρωτοβουλιών μπορεί επίσης να υλοποιηθεί στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης από διεθνείς οργανισμούς.

- **Αναλυτική επεξήγηση των επιμέρους διατάξεων της πρότασης**

Ο γενικός στόχος του προτεινόμενου προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 (άρθρο 3 του κανονισμού) είναι να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού, συμπεριληπτικού, ανθεκτικού και ψηφιοποιημένου ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης, με βάση το κράτος δικαίου, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Με την επίτευξη αυτού του στόχου, το πρόγραμμα θα ενισχύσει επίσης τη δημοκρατία και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και θα συμβάλει στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα. Ο γενικός αυτός θα επιτευχθεί μέσω τριών ειδικών στόχων:

- α) διευκόλυνση και στήριξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και προώθηση του κράτους δικαίου·
- β) προώθηση και υποστήριξη της δικαστικής κατάρτισης·
- γ) διευκόλυνση και υποστήριξη της αποτελεσματικής και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους, καθώς και της πραγματικής προσφυγής, μεταξύ άλλων με ψηφιακά μέσα.

Το πρόγραμμα θα προβλέπει συνέργειες μεταξύ των διαφόρων ειδικών στόχων του ώστε να υποστηριχθούν αποτελεσματικά οι τομείς πολιτικής τους οποίους καλύπτουν οι εν λόγω στόχοι και να αυξηθεί η δυνατότητά τους να επηρεάσουν τις ομάδες-στόχους. Το πρόγραμμα, για να είναι αποτελεσματικό, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ειδική φύση των διάφορων πολιτικών, τις διαφορετικές ομάδες-στόχους τους και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους μέσω εξατομικευμένης προσέγγισης.

Κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή θα καθορίζει σε ετήσια βάση τις προτεραιότητες για χρηματοδότηση στους αντίστοιχους τομείς πολιτικής. Η δομή του κανονισμού επιτρέπει ευελιξία και ταχείες προσαρμογές με βάση τις ανάγκες πολιτικής και τις νέες πολιτικές και τεχνολογικές εξελίξεις.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/693

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφοι 1 και 2 και το άρθρο 82 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής¹,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών²,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) προβλέπει ότι η Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και το άρθρο 67 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) ορίζει περαιτέρω ότι η Ένωση συγκροτεί χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των διαφορετικών νομικών συστημάτων και παραδόσεων των κρατών μελών. Η δικαιοσύνη συνδέεται στενά με τις βασικές αξίες στις οποίες βασίζεται η Ένωση, ιδίως με το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 2 της ΣΕΕ. Οι εν λόγω βασικές αξίες συνεπάγονται την ανάγκη ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης στο πλαίσιο αποτελεσματικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης απορρέει από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις όλων των κρατών μελών, από το κράτος δικαίου και από την αρχή της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της ΣΕΕ και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).
- (2) Η ολοκλήρωση ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις από παράγοντες όπως οι απειλές κατά του κράτους δικαίου, διάφορες μορφές σοβαρών εγκλημάτων και τα εμπόδια στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη δικαστική συνεργασία. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικότερη από ποτέ η προώθηση, η ενίσχυση και η προάσπιση της δικαιοσύνης, η οποία έχει άμεσες επιπτώσεις στην πολιτική, οικονομική, χρηματοπιστωτική και κοινωνική ζωή εντός και εκτός της Ένωσης και είναι απαραίτητη για την προετοιμασία μιας διευρυνόμενης Ένωσης. Με βάση το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 που

¹ OJ C, [...], [...], ELI: [...].

² EE C, [...], [...], ELI: [...].

θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/693 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, ο παρών κανονισμός αποσκοπεί στη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» (στο εξής: πρόγραμμα) με σκοπό να στηριχθεί η περαιτέρω ανάπτυξη ενός ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης που βασίζεται στο κράτος δικαίου, τα θεμελιώδη δικαιώματα, τη δημοκρατία, την ανεξαρτησία και την αμεροληψία της δικαιοσύνης, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη διασυννοριακή δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης σε όλους τους ειδικούς στόχους του.

- (3) Ο παρών κανονισμός προβλέπει ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη». Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι τρέχουσες τιμές υπολογίζονται με την εφαρμογή σταθερού αποπληθωριστή 2 %.
- (4) Σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο οικονομικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό περιβάλλον, που δημιουργεί αβεβαιότητες και προκλήσεις, η πρόσφατη εμπειρία έχει αναδείξει την ανάγκη μεγαλύτερης ευελιξίας όσον αφορά το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και τα προγράμματα δαπανών της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτό, και σύμφωνα με τους στόχους του προγράμματος «Δικαιοσύνη», η χρηματοδότηση θα πρέπει να λαμβάνει δεόντως υπόψη τις εξελισσόμενες ανάγκες πολιτικής και τις προτεραιότητες της Ένωσης, όπως προσδιορίζονται στα σχετικά έγγραφα της Επιτροπής, στα συμπεράσματα του Συμβουλίου και στα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, διασφαλίζοντας παράλληλα επαρκή προβλεψιμότητα για την εκτέλεση του προϋπολογισμού.
- (5) Ο κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴ εφαρμόζεται στο πρόγραμμα. Ορίζει τους κανόνες για την κατάρτιση και την εκτέλεση του γενικού προϋπολογισμού της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με τις επιχορηγήσεις, τα βραβεία, τις μη χρηματοοικονομικές δωρεές, τις προμήθειες, τη χρηματοδοτική συνδρομή, τα χρηματοδοτικά μέσα και τις δημοσιονομικές εγγυήσεις.
- (6) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵, τον κανονισμό (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95 του Συμβουλίου⁶, τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου⁷ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου⁸, τα

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/693 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση του Προγράμματος «Δικαιοσύνη» και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1382/2013 (ΕΕ L 156 της 5.5.2021, σ. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/693/oj> <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/693/oj>).

⁴ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2024, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/OJ>).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου (ΕΕ L 248 της 18.9.2013, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

⁶ Κανονισμός (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 2988/95, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312 της 23.12.95, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

⁷ Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, της 11ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπώς η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των

οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης πρέπει να προστατεύονται μέσω αναλογικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων της πρόληψης, του εντοπισμού, της διόρθωσης και της διερεύνησης παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης, της ανάκτησης των απολεσθέντων, αχρεωστήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων και, όταν χρειάζεται, της επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με τους κανονισμούς (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) μπορεί να διενεργεί έρευνες, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων και εξακριβώσεων, με σκοπό να διαπιστωθεί αν υπάρχει απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1939, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία μπορεί να διερευνά και να ασκεί δίωξη σε περιπτώσεις απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, όπως προβλέπεται στην οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁹. Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, πρόσωπα ή οντότητες που είναι αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης πρέπει να συνεργάζονται πλήρως για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, να παρέχουν τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται στην Επιτροπή, στην OLAF, στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και να διασφαλίζουν ότι τυχόν τρίτοι που συμμετέχουν στην εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης εκχωρούν ισοδύναμα δικαιώματα.

- (7) Το πρόγραμμα πρόκειται να υλοποιηθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 202X/XXXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις]¹⁰, ο οποίος θεσπίζει τους κανόνες για την παρακολούθηση των δαπανών και το πλαίσιο επιδόσεων για τον προϋπολογισμό, μεταξύ άλλων τους κανόνες για τη διασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής των αρχών της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» και της ισότητας των φύλων, που αναφέρονται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 στοιχεία δ) και στ) αντίστοιχα του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τους κανόνες για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις των προγραμμάτων και των δραστηριοτήτων της Ένωσης, τους κανόνες για τη δημιουργία πύλης ενωσιακής χρηματοδότησης, τους κανόνες για την αξιολόγηση των προγραμμάτων, καθώς και άλλες οριζόντιες διατάξεις που εφαρμόζονται σε όλα τα προγράμματα της Ένωσης, όπως εκείνες που αφορούν την ενημέρωση, την επικοινωνία και την προβολή.
- (8) Τα μέτρα στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να συμβάλουν στην προαγωγή της αμοιβαίας αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών και της αναγκαίας προσέγγισης της νομοθεσίας ώστε να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ όλων των αρμόδιων αρχών, μεταξύ άλλων με ψηφιακά μέσα. Το

Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (ΕΕ L 292, 15.11.96, σ. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (ΕΕ L 283 της 31.10.2017, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2017, σχετικά με την καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης (ΕΕ L 198 της 28.7.2017, σ. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

¹⁰ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού και άλλων οριζόντιων κανόνων για τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ένωσης [ΕΕ L ..., .., ELI: ...].

πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να στηρίζει τη συντήρηση και τη δημιουργία υφιστάμενων και νέων εργαλείων ή πλατφορμών ΤΠ για νέα μέσα δικαστικής συνεργασίας. Παράλληλα με την αξιοποίηση της βελτίωσης της αποδοτικότητας της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης, θα πρέπει να διασφαλιστούν η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων σύμφωνα με τον Χάρτη, καθώς και εγγυήσεις κατά των ανισοτήτων, των διακρίσεων και του αποκλεισμού.

- (9) Το πρόγραμμα θα πρέπει, σε όλες τις δραστηριότητές του, να προωθεί το κράτος δικαίου, μεταξύ άλλων στηρίζοντας τις προσπάθειες για τη βελτίωση της ανεξαρτησίας, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, προκειμένου να ενισχυθεί η αμοιβαία εμπιστοσύνη, η οποία είναι απαραίτητη για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις.
- (10) Στον τομέα του αστικού δικαίου το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού (SLAPP), και να προωθεί μεγαλύτερη σύγκλιση στο αστικό δίκαιο. Αυτό θα συμβάλει στην εξάλειψη των εμποδίων για την ικανοποιητική και αποτελεσματική λειτουργία των δικαστικών και εξωδικαστικών διαδικασιών προς όφελος όλων των μερών μιας διαφοράς. Για τη στήριξη της αποτελεσματικής επιβολής και πρακτικής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης στον τομέα αυτόν, το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να στηρίζει τη λειτουργία του ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις που συστάθηκε με την απόφαση 2001/470/EK του Συμβουλίου¹¹.
- (11) Σε ποινικές υποθέσεις, το πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλλει στην εφαρμογή κανόνων και διαδικασιών ώστε να διασφαλίζεται η αναγνώριση δικαστικών και άλλων αποφάσεων σε ολόκληρη την Ένωση και να ενισχύεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Θα πρέπει να συμβάλει στην άρση των εμποδίων στην αποτελεσματική αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης μέτρων που διασφαλίζουν την ορθή μεταφορά των νομικών πράξεων της Ένωσης στο εθνικό δίκαιο ώστε να επιτευχθεί η προσέγγιση των εθνικών ποινικών νομοθεσιών. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να στηρίζει δράσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της συνεργασίας σε σχέση με μορφές σοβαρού εγκλήματος, όπως η διαφθορά, η τρομοκρατία και το περιβαλλοντικό έγκλημα. Ειδικότερα, το πρόγραμμα θα πρέπει να ενισχύσει τον συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των δικαστικών αρχών και άλλων αρμόδιων αρχών. Επιπλέον, θα πρέπει να στηρίζει τη συνεργασία και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον ρόλο των οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, όπως ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης (Eurojust) και η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, καθιστώντας έτσι δυνατή τη δημιουργία ενός πιο ολοκληρωμένου συστήματος δικαστικής συνεργασίας στην Ένωση.
- (12) Το πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλει στη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη χωρίς διακρίσεις για όλους και θα πρέπει να στηρίζει δραστηριότητες για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, καθώς και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες, όπως και των καταζητούμενων σε διαδικασίες του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (ΕΕΣ). Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη θα πρέπει να περιλαμβάνει, πιο συγκεκριμένα,

¹¹ Απόφαση 2001/470/ ΕΚ του Συμβουλίου της 28ης Μαΐου 2001 σχετικά με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 174 της 27.6.2001, σ. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2001/470/oj>).

την πρόσβαση σε δικαστήρια, εναλλακτικές μεθόδους επίλυσης διαφορών και νομικές συμβουλές που πρέπει να παρέχονται με ανεξάρτητο και αμερόληπτο τρόπο από δημόσιους λειτουργούς. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη βελτίωση της εφαρμογής των διαφόρων νομικών πράξεων της Ένωσης για την προστασία των θυμάτων εγκληματικών πράξεων, καθώς και σε δράσεις που αποσκοπούν στην ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των αρμόδιων αρχών, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών αρχών, των αρχών επιβολής του νόμου και των επαγγελματιών του νομικού κλάδου, καθώς και στην υποστήριξη της βελτίωσης των γνώσεων και της χρήσης των συλλογικών μέσων έννομης προστασίας. Επιπλέον, θα πρέπει να παρέχεται στήριξη σε δραστηριότητες που διευκολύνουν την αποτελεσματική και ισότιμη πρόσβαση στη δικαιοσύνη για τα άτομα που αντιμετωπίζουν διακρίσεις ή βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση (όπως τα άτομα με αναπηρία σύμφωνα με το άρθρο 13 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία¹², τα παιδιά, οι μειονότητες, τα άτομα ΛΟΑΤΚΙ + και τα θύματα έμφυλης βίας, ενδοοικογενειακής βίας και άλλων μορφών διαπροσωπικής βίας. Το πρόγραμμα θα πρέπει επίσης να στηρίζει δραστηριότητες οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που συμβάλλουν στην επίτευξη των εν λόγω στόχων.

- (13) Το πρόγραμμα θα πρέπει να στηρίζει την κατάρτιση των δικαστών και των υπαλλήλων της δικαιοσύνης. Οι δραστηριότητες κατάρτισης θα πρέπει να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στρατηγικών προτεραιοτήτων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, της κατάρτισης στον τομέα του αστικού και ποινικού δικαίου, της αποτελεσματικής εφαρμογής του Χάρτη, της αμοιβαίας αναγνώρισης, καθώς και των δικονομικών εγγυήσεων [μεταξύ των οποίων εγγυήσεις έναντι στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού]. Οι δραστηριότητες κατάρτισης στο πλαίσιο του προγράμματος θα πρέπει να εστιάζονται ιδιαίτερα στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, παρέχοντας ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για τους δικαστές και τους υπαλλήλους της δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης των ψηφιακών δεξιοτήτων, των γνώσεων και της ευαισθητοποίησης. Η κατάρτιση θα πρέπει επίσης να στηρίζει την ψηφιοποίηση των διασυννοριακών δικαστικών διαδικασιών. Η στήριξη της κατάρτισης θα πρέπει να παρέχεται σε συνέργεια με μέτρα σε εθνικό επίπεδο, ώστε να αξιοποιείται ο αντίκτυπος του προγράμματος.
- (14) Το πρόγραμμα θα πρέπει να υποστηρίζει το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας του ευρωπαϊκού δικτύου κατάρτισης δικαστικών (ΕΔΚΔ), το οποίο αποτελεί βασικό παράγοντα όσον αφορά τη δικαστική κατάρτιση και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη και την υλοποίηση των στόχων της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη δικαστική κατάρτιση. Το ΕΔΚΔ είναι το μόνο δίκτυο σε επίπεδο Ένωσης που φέρνει κοντά τα όργανα κατάρτισης δικαστικών των κρατών μελών. Ως εκ τούτου, βρίσκεται σε μοναδική θέση για την οργάνωση επαφών και κατάρτισης για το δικαστικό σώμα μεταξύ των κρατών μελών και για τον συντονισμό του έργου των εθνικών φορέων δικαστικής κατάρτισης, προωθώντας κατ' αυτόν τον τρόπο συνέργειες μεταξύ της κατάρτισης που υποστηρίζεται από την Ένωση και της κατάρτισης που χρηματοδοτείται σε εθνικό επίπεδο, καθώς και διαρθρωμένη επικοινωνία μεταξύ των παρόχων κατάρτισης σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, το ΕΔΚΔ μπορεί επίσης να περιλαμβάνει τα όργανα δικαστικής κατάρτισης των υποψήφιων χωρών και των δυνάμει υποψήφιων μελών με την ιδιότητα του παρατηρητή.

¹²

EE L 23 της 27.1.2010, σ. 37, ELI: [http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/convention/2010/48(1)/oj).

- (15) Η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού αποτελεί βασικό στόχο της Ένωσης, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 της ΣΕΕ και στο άρθρο 24 του Χάρτη. Σε όλες τις ενέργειες που αφορούν τα παιδιά πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού, Αυτό είναι απαραίτητο και για τη νομιμοποίηση και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Τα παιδιά που εμπλέκονται σε νομικές διαδικασίες, είτε ως μάρτυρες, θύματα, ύποπτοι, κατηγορούμενοι ή καταδικασθέντες, είτε ως άλλα μέρη, αντιμετωπίζουν συχνά σημαντικά εμπόδια που υπονομεύουν την ικανότητά τους να συμμετέχουν αποτελεσματικά και να επωφελούνται από κατάλληλες εγγυήσεις. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση της ικανότητας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης και των επαγγελματιών του κλάδου ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των παιδιών είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής άσκησης των δικαιωμάτων τους.
- (16) Το πρόγραμμα θα πρέπει να συμβάλει στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη, την εγκατάσταση και τη διατήρηση εργαλείων σε επίπεδο Ένωσης. Ως εκ τούτου, θα μπορούσε να αξιοποιήσει εργαλεία που διευκολύνουν την ψηφιακή επικοινωνία μεταξύ δικαστηρίων και διαδίκων, όπως το ευρωπαϊκό σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης, ώστε να επιτρέπεται η ευκολότερη πρόσβαση σε δικαστικά δεδομένα, όπως το αναγνωριστικό ευρωπαϊκής νομολογίας, ή να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα και η ασφάλεια των ψηφιοποιημένων δικαστικών διαδικασιών, όπως οι υπηρεσίες εμπιστοσύνης δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 και τα ευρωπαϊκά πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας. Ένας εύρυθμος ενωσιακός χώρος δικαιοσύνης με αποτελεσματικά, αποδοτικά και ανθεκτικά εθνικά συστήματα απονομής δικαιοσύνης είναι απαραίτητος για μια ακμάζουσα εσωτερική αγορά και αποτελεί επίσης προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη, τις εύρωστες χρηματοπιστωτικές αγορές και την ανταγωνιστικότητα. Η ψηφιοποίηση ενισχύει την αποτελεσματικότητα των διασυνοριακών δικαστικών διαδικασιών σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, καθώς και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη εντός της Ένωσης, κάτι που με τη σειρά του αποτελεί κινητήρια δύναμη για επενδύσεις. Η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης καθιστά επίσης δυνατή και διευκολύνει την αποτελεσματική και αποδοτική συνεργασία με άλλες αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή και την επιβολή βασικών τμημάτων του ενωσιακού εγχειριδίου κανόνων για το ψηφιακό περιβάλλον, όπως για παράδειγμα η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Η ψηφιοποίηση των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης συμβάλλει επίσης στη μείωση του κόστους τόσο για τους δημόσιους προϋπολογισμούς όσο και για τους τελικούς χρήστες, ενώ παράλληλα εξακολουθούν να παρέχονται αποτελεσματικές υπηρεσίες στους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Δίνει τη δυνατότητα στους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης να επικεντρωθούν σε βασικά καθήκοντα, βελτιώνοντας την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών. Τα ψηφιακά εργαλεία επεκτείνουν επίσης την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, καθώς επιτρέπουν την εξ αποστάσεως επικοινωνία και την εύκολη πρόσβαση στη δικογραφία, και ως εκ τούτου ενισχύεται η διαφάνεια. Επιπλέον, η ψηφιοποίηση ενισχύει την ανθεκτικότητα των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης σε περιόδους κρίσης (όπως πανδημίες), καθώς διασφαλίζει ότι μπορούν να συνεχίσουν να λειτουργούν αποτελεσματικά προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων. Έτσι ενισχύεται η εμπιστοσύνη στην ικανότητα του δικαστικού συστήματος να λειτουργεί αξιόπιστα υπό απρόβλεπτες περιστάσεις.
- (17) Η Ένωση πρέπει να προστατεύσει τα συμφέροντά της στον τομέα της ασφάλειας έναντι προμηθευτών οι οποίοι θα μπορούσαν να αποτελέσουν διαρκή κίνδυνο για την ασφάλεια λόγω δυνητικών παρεμβάσεων από τρίτες χώρες, καθώς και λόγω των πρακτικών τους στον τομέα της ασφάλειας, ιδίως της κυβερνοασφάλειας. Ως εκ

τούτου, είναι αναγκαίο να μειωθεί ο κίνδυνος της συνεχιζόμενης εξάρτησης από προμηθευτές υψηλού κινδύνου στην εσωτερική αγορά, μεταξύ άλλων στην αλυσίδα εφοδιασμού ΤΠΕ, καθώς αυτοί θα μπορούσαν να επιφέρουν δυνητικά σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις στην ασφάλεια για τους χρήστες και τις εταιρείες σε ολόκληρη την Ένωση και για τις υποδομές ζωτικής σημασίας της Ένωσης όσον αφορά την ακεραιότητα των δεδομένων και των υπηρεσιών, καθώς και τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών. Ο περιορισμός αυτός θα πρέπει να βασίζεται σε αναλογική εκτίμηση κινδύνου και σε συναφή μέτρα μετριασμού, όπως ορίζονται στις πολιτικές και τη νομοθεσία της Ένωσης.

- (18) Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει τη συνολική συνοχή, συμπληρωματικότητα και συνέργειες με το έργο των οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, ιδίως της Eurojust, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA), του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (eu-LISA) και της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, και θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το έργο άλλων εθνικών και διεθνών φορέων στους τομείς που καλύπτονται από το πρόγραμμα.
- (19) Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διάθεση κονδυλίων από τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί ότι όλες οι δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος έχουν ενωσιακή προστιθέμενη αξία, συμπληρώνουν τις δράσεις των κρατών μελών και συνάδουν με άλλες ενωσιακές δράσεις. Θα πρέπει να επιδιωχθεί συνοχή, συμπληρωματικότητα και συνέργειες, ιδίως με χρηματοδοτικά προγράμματα που υποστηρίζουν στενά αλληλένδετους τομείς πολιτικής, όπως τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης [που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (κανονισμός ΕΠΜ)¹³], το πρόγραμμα AgoraEU [που θεσπίστηκε με τον κανονισμό XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (AgoraEU)¹⁴] και με εξωτερικές δράσεις που υποστηρίζονται από τον μηχανισμό Παγκόσμια Ευρώπη (που θεσπίστηκε με τον κανονισμό XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁵).
- (20) Το πρόγραμμα αντικαθιστά το πρόγραμμα που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/693 για την περίοδο προγραμματισμού 2021-2027, ο οποίος θα πρέπει, συνεπώς, να καταργηθεί.
- (21) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

¹³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565 final].

¹⁴ Πρόταση κανονισμού (ΕΕ) [XXX] του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά τη θέσπιση του προγράμματος AgoraEU για την περίοδο 2028-2034 και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/692 και (ΕΕ) 2021/818 [COM(2025) 550 final].

¹⁵ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη [COM(2025) 551 final].

- (22) Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε, [με επιστολή της ...], την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή του παρόντος κανονισμού,

ή

Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και με την επιφύλαξη του άρθρου 4 του εν λόγω πρωτοκόλλου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στη θέσπιση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» (στο εξής: πρόγραμμα) και καθορίζει τους στόχους του προγράμματος, τον προϋπολογισμό του για την περίοδο 2028-2034, τις μορφές ενωσιακής χρηματοδότησης και τους κανόνες για την παροχή της εν λόγω χρηματοδότησης.

Άρθρο 2

Ορισμός

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ο όρος «δικαστές και υπάλληλοι της δικαιοσύνης» αναφέρεται στους δικαστές, τους εισαγγελείς και τους υπαλλήλους των δικαστηρίων και των εισαγγελικών αρχών, καθώς και όλους τους άλλους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης που συνδέονται με το δικαστικό σώμα ή συμμετέχουν με άλλον τρόπο στην απονομή της δικαιοσύνης, ανεξάρτητα από τον ορισμό στο εθνικό δίκαιο, το νομικό καθεστώς ή την εσωτερική οργάνωσή τους, όπως είναι οι δικηγόροι, οι συμβολαιογράφοι, οι δικαστικοί επιμελητές ή τα όργανα εκτέλεσης των αποφάσεων, οι διαχειριστές αφερεγγυότητας, οι διαμεσολαβητές, οι δικαστικοί διερμηνείς και μεταφραστές, οι δικαστικοί πραγματογνώμονες, οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι και οι επιμελητές κοινωνικής αρωγής.

Άρθρο 3

Στόχοι του προγράμματος

1. Γενικός στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού, συμπεριληπτικού, ανθεκτικού και ψηφιοποιημένου ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης, βασιζόμενου στο κράτος δικαίου, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, και ως εκ τούτου να ενισχύσει τη δημοκρατία και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και να συμβάλει στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Ένωσης, καθώς και στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης σε επίπεδο Ένωσης.
2. Το πρόγραμμα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:
 - α) τη διευκόλυνση και τη στήριξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την προώθηση του κράτους δικαίου, ιδίως της ανεξαρτησίας, της

ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικής διασυνοριακής αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων·

- β) την προώθηση και την υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και υπαλλήλων της δικαιοσύνης, με σκοπό: την προώθηση του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας· την προώθηση μιας κοινής νομικής και δικαστικής κουλτούρας· τη διασφάλιση της συνεπούς και αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών νομικών πράξεων της Ένωσης· και την παροχή υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την ψηφιοποίηση της δικαστικής συνεργασίας και των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.
- γ) τη διευκόλυνση και την υποστήριξη της αποτελεσματικής και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους και της αποτελεσματικής προσφυγής, μεταξύ άλλων με ψηφιακά μέσα, μέσω της προώθησης αποδοτικών αστικών και ποινικών διαδικασιών και της προώθησης και της υποστήριξης των δικαιωμάτων όλων των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες, καθώς και των καταζητουμένων σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

Άρθρο 4

Προϋπολογισμός

1. Το ενδεικτικό χρηματοδοτικό κονδύλιο για την υλοποίηση του προγράμματος για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2028 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2034 ορίζεται σε 798 000 000 EUR σε τρέχουσες τιμές.
2. Μπορούν να εγγραφούν στον προϋπολογισμό της Ένωσης πιστώσεις για την περίοδο μετά το 2034 ώστε να καλυφθούν οι αναγκαίες δαπάνες και να καταστεί δυνατή η διαχείριση δράσεων που δεν θα έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του προγράμματος.
3. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου και τα ποσά των πρόσθετων πόρων που αναφέρονται στο άρθρο 5 μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας με σκοπό την υλοποίηση του προγράμματος, όπως για δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, λογιστικών και άλλων ελέγχων και αξιολόγησης, θεσμικά συστήματα και πλατφόρμες τεχνολογίας πληροφοριών, δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της θεσμικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης, καθώς και για την παροχή κάθε άλλης τεχνικής και διοικητικής βοήθειας ή για δαπάνες σχετικές με το προσωπικό με τις οποίες επιβαρύνεται η Επιτροπή για τη διαχείριση του προγράμματος.

Άρθρο 5

Πρόσθετοι πόροι

1. Τα κράτη μέλη, τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμοί της Ένωσης, οι τρίτες χώρες, οι διεθνείς οργανισμοί, τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη μπορούν να καταβάλλουν πρόσθετες χρηματοδοτικές ή μη χρηματοδοτικές συνεισφορές στο πρόγραμμα. Οι πρόσθετες χρηματοδοτικές συνεισφορές συνιστούν εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό κατά την έννοια του άρθρου 21 παράγραφος 2 στοιχείο α), δ) ή ε) ή του άρθρου 21 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

2. Οι πόροι που διατίθενται στα κράτη μέλη υπό καθεστώς επιμερισμένης διαχείρισης μπορούν, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, να διατεθούν στο πρόγραμμα. Οι εν λόγω πόροι εκτελούνται άμεσα ή έμμεσα από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Προστίθενται στο ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού. Οι πόροι αυτοί χρησιμοποιούνται προς όφελος του οικείου κράτους μέλους. Όταν η Επιτροπή δεν έχει αναλάβει νομική δέσμευση στο πλαίσιο άμεσης ή έμμεσης διαχείρισης για πρόσθετα ποσά που διατίθενται κατ' αυτόν τον τρόπο στο πρόγραμμα, τα αντίστοιχα μη δεσμευμένα ποσά μπορούν, κατόπιν αιτήματος του οικείου κράτους μέλους, να μεταφερθούν και πάλι σε ένα ή περισσότερα αντίστοιχα προγράμματα-πηγή ή στα διάδοχά τους προγράμματα.

Άρθρο 6

Εναλλακτική, συνδυασμένη και σωρευτική χρηματοδότηση

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σε συνέργεια με άλλα προγράμματα της Ένωσης. Μια δράση που έχει λάβει συνεισφορά της Ένωσης από άλλο πρόγραμμα μπορεί επίσης να λάβει συνεισφορά στο πλαίσιο του προγράμματος. Οι κανόνες του σχετικού προγράμματος της Ένωσης εφαρμόζονται στην αντίστοιχη συνεισφορά ή μπορεί να εφαρμοστεί ενιαίο σύνολο κανόνων σε όλες τις συνεισφορές και να συναφθεί ενιαία νομική δέσμευση. Εάν η συνεισφορά της Ένωσης βασίζεται σε επιλέξιμες δαπάνες, η σωρευτική στήριξη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης δεν υπερβαίνει τις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες της δράσης και μπορεί να υπολογίζεται κατ' αναλογία σύμφωνα με τα έγγραφα που καθορίζουν τους όρους στήριξης.
2. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος μπορούν να διεξάγονται από κοινού υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με κράτη μέλη, θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης, τρίτες χώρες, διεθνείς οργανισμούς, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή άλλα τρίτα μέρη (στο εξής: εταίροι της διαδικασίας από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής), υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Οι διαδικασίες αυτές υπόκεινται σε ενιαίο σύνολο κανόνων και έχουν ως αποτέλεσμα τη σύναψη ενιαίων νομικών δεσμεύσεων. Για τον σκοπό αυτόν, οι εταίροι της διαδικασίας από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής μπορούν να διαθέσουν πόρους στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού, ή να επιφορτιστούν με την εκτέλεση της εν λόγω διαδικασίας, κατά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Για τους σκοπούς του άρθρου 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, σε διαδικασίες από κοινού ανάθεσης/χορήγησης/απονομής, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να απαρτίζεται εν μέρει από μέλη που είναι εκπρόσωποι των εταίρων στις εν λόγω διαδικασίες.

Άρθρο 7

Τρίτες χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα

1. Το πρόγραμμα μπορεί να είναι ανοικτό στη συμμετοχή των ακόλουθων τρίτων χωρών, μέσω πλήρους ή μερικής σύνδεσης, σύμφωνα με τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 3 και σύμφωνα με τις σχετικές διεθνείς συμφωνίες ή τυχόν αποφάσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο των εν λόγω συμφωνιών και εφαρμόζονται:
 - α) στα μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών που είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, καθώς και στα πολύ μικρά ευρωπαϊκά κράτη·

- β) στις προσχωρούσες χώρες, τις υποψήφιες χώρες και τα δυνάμει υποψήφια μέλη·
 - γ) στις χώρες της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας·
 - δ) σε άλλες τρίτες χώρες.
2. Οι συμφωνίες σύνδεσης για τη συμμετοχή στα προγράμματα:
- α) διασφαλίζουν δίκαιη ισορροπία όσον αφορά τις συνεισφορές και τα οφέλη της τρίτης χώρας που συμμετέχει στο πρόγραμμα·
 - β) καθορίζουν τους όρους συμμετοχής στο πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένου του υπολογισμού των χρηματοδοτικών συνεισφορών —οι οποίες συνίστανται σε επιχειρησιακή συνεισφορά και τέλος συμμετοχής— στο πρόγραμμα και στις γενικές διοικητικές δαπάνες του·
 - γ) δεν παρέχουν στην τρίτη χώρα καμία εξουσία λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος·
 - δ) εγγυώνται τα δικαιώματα της Ένωσης για τη διασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων·
 - ε) κατά περίπτωση, διασφαλίζουν την προστασία των συμφερόντων ασφάλειας και δημόσιας τάξης της Ένωσης.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου στοιχείο δ), η τρίτη χώρα παρέχει τα αναγκαία δικαιώματα και την πρόσβαση που απαιτείται βάσει των κανονισμών (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 883/2013 και εγγυάται ότι οι αποφάσεις αναγκαστικής εκτέλεσης που επιβάλλουν χρηματική υποχρέωση βάσει του άρθρου 299 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και οι αποφάσεις και οι διατάξεις του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι εκτελεστές.

Άρθρο 8

Υλοποίηση και μορφές της ενωσιακής χρηματοδότησης

1. Το πρόγραμμα υλοποιείται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, υπό άμεση ή έμμεση διαχείριση με τις οντότητες που αναφέρονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του εν λόγω κανονισμού.
2. Η ενωσιακή χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται υπό οποιαδήποτε μορφή, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, ιδίως με επιχορηγήσεις, προμήθειες και μη χρηματοοικονομικές δωρεές.
3. Όταν η ενωσιακή χρηματοδότηση παρέχεται υπό τη μορφή επιχορήγησης, η χρηματοδότηση θα παρέχεται ως χρηματοδότηση που δεν συνδέεται με τις δαπάνες ή, κατά περίπτωση, με τη χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Η χρηματοδότηση μπορεί να παρέχεται υπό μορφή επιστροφής των πραγματικών επιλέξιμων δαπανών μόνο όταν οι στόχοι μιας δράσης δεν μπορούν να επιτευχθούν διαφορετικά.
4. Για τους σκοπούς του άρθρου 153 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να απαρτίζεται εν μέρει ή εν όλω από ανεξάρτητους εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

Άρθρο 9

Επιλεξιμότητα

1. Καθορίζονται κριτήρια επιλεξιμότητας προκειμένου να στηριχθεί η επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3 του παρόντος κανονισμού, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 και εφαρμόζονται σε όλες τις διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής στο πλαίσιο του προγράμματος.
2. Στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης/χορήγησης/απονομής υπό άμεση και έμμεση διαχείριση, μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες νομικές οντότητες μπορούν να είναι επιλέξιμες για να λάβουν ενωσιακή χρηματοδότηση:
 - α) οντότητες εγκατεστημένες σε κράτος μέλος·
 - β) οντότητες εγκατεστημένες σε συνδεδεμένη τρίτη χώρα·
 - γ) διεθνείς οργανισμοί·
 - δ) άλλες οντότητες εγκατεστημένες σε μη συνδεδεμένες τρίτες χώρες, όταν η χρηματοδότηση των εν λόγω οντοτήτων είναι απαραίτητη για την υλοποίηση της δράσης και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 3.
3. Επιπλέον των προβλεπόμενων στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, οι συνδεδεμένες τρίτες χώρες που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού μπορούν, κατά περίπτωση, να συμμετέχουν και να επωφελούνται από τους μηχανισμούς προμήθειας που καθορίζονται στο άρθρο 168 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Οι κανόνες που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις συμμετέχουσες συνδεδεμένες τρίτες χώρες.
4. Οι διαδικασίες ανάθεσης/χορήγησης/απονομής που επηρεάζουν την ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη, ιδίως όσον αφορά στρατηγικούς πόρους και συμφέροντα της Ένωσης ή των κρατών μελών της, υπόκεινται σε περιορισμούς σύμφωνα με το άρθρο 136 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509. Σύμφωνα με το άρθρο 136 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, εφαρμόζονται περιορισμοί επιλεξιμότητας σε προμηθευτές υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, για λόγους ασφάλειας.
5. Στο πρόγραμμα εργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509, τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών μπορεί να διευκρινίζονται περαιτέρω τα κριτήρια επιλεξιμότητας που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό ή να καθορίζονται πρόσθετα κριτήρια επιλεξιμότητας για συγκεκριμένες δράσεις.
6. Επιδότηση λειτουργίας μπορεί να χορηγηθεί, χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων, προς το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κατάρτισης Δικαστικών για την κάλυψη δαπανών που συνδέονται με το μόνιμο πρόγραμμα εργασίας του.

Άρθρο 10

Πρόγραμμα εργασίας

Το πρόγραμμα υλοποιείται μέσω των προγραμμάτων εργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 110 του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509.

Άρθρο 11

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/693 καταργείται με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Άρθρο 12

Μεταβατικές διατάξεις

1. Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τη συνέχιση ή την τροποποίηση των δράσεων που ξεκίνησαν δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2021/693, ο οποίος εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις δράσεις αυτές μέχρι τη λήξη τους.
2. Το χρηματοδοτικό κονδύλιο για το πρόγραμμα μπορεί επίσης να καλύπτει τις δαπάνες τεχνικής και διοικητικής βοήθειας που απαιτούνται για τη διασφάλιση της μετάβασης μεταξύ του προγράμματος και των μέτρων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του κανονισμού (ΕΕ) 2021/693.

Άρθρο 13

Έναρξη ισχύος και εφαρμογή

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2028.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις Συνθήκες.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος

Περιεχόμενα

1.	ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	3
1.1.	Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας	3
1.2.	Σχετικοί τομείς πολιτικής.....	3
1.3.	Στόχοι.....	3
1.3.1.	Γενικοί στόχοι	3
1.3.2.	Ειδικοί στόχοι.....	3
1.3.3.	Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις.....	4
1.3.4.	Δείκτες επιδόσεων.....	5
1.4.	Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:.....	5
1.5.	Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας	6
1.5.1.	Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας.....	6
1.5.2.	Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή δράση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.....	7
1.5.3.	Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος	8
1.5.4.	Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα.....	8
1.5.5.	Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής.....	8
1.6.	Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών επιπτώσεών της.....	9
1.7.	Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού	9
2.	ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	11
2.1.	Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων	11
2.2.	Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου	11
2.2.1.	Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται	11
2.2.2.	Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους.....	11
2.2.3.	Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν	

	αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)	12
2.3.	Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας	12
3.	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ	13
3.1.	Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται	13
3.2.	Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις	14
3.2.1.	Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις	14
3.2.1.1.	Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)	14
3.2.2.	Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις (δεν συμπληρώνεται για αποκεντρωμένους οργανισμούς).....	16
3.2.3.	Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις.	18
3.2.3.1.	Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό	18
3.2.3.2.	Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό (Α.Α.)	18
3.2.4.	Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους	19
3.2.4.1.	Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό.....	19
3.2.4.2.	Χρηματοδοτούμενες από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό (Α.Α.).....	20
3.2.5.	Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις ψηφιακής τεχνολογίας	23
4.	ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	24
4.1.	Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας	24
4.2.	Δεδομένα	27
4.3.	Ψηφιακές λύσεις	29
4.4.	Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας.....	32
4.5.	Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής.....	32

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

1.1. Τίτλος της πρότασης/πρωτοβουλίας

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για την περίοδο 2028-2034 και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/693

1.2. Σχετικοί τομείς πολιτικής

Δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις, δικαστική κατάρτιση, πρόσβαση στη δικαιοσύνη, κράτος δικαίου, θεμελιώδη δικαιώματα.

1.3. Στόχοι

1.3.1. Γενικοί στόχοι

Γενικός στόχος του προγράμματος είναι να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού, συμπεριληπτικού, ανθεκτικού και ψηφιοποιημένου ενωσιακού χώρου δικαιοσύνης, βασιζόμενου στο κράτος δικαίου, την αμοιβαία αναγνώριση και την αμοιβαία εμπιστοσύνη, και ως εκ τούτου να ενισχύσει τη δημοκρατία και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και να συμβάλει στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα της Ένωσης, καθώς και στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης σε επίπεδο Ένωσης.

1.3.2. Ειδικοί στόχοι

Το πρόγραμμα θα έχει τους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

Ειδικός στόχος αριθ. 1:

Διευκόλυνση και στήριξη της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την προώθηση του κράτους δικαίου, ιδίως της ανεξαρτησίας, της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικής διασυνοριακής αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων.

Ειδικός στόχος αριθ. 2:

Προώθηση και υποστήριξη της κατάρτισης των δικαστών και υπαλλήλων της δικαιοσύνης, με σκοπό: την προώθηση του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας· την προώθηση μιας κοινής νομικής και δικαστικής κουλτούρας· τη διασφάλιση της συνεπούς και αποτελεσματικής εφαρμογής των σχετικών νομικών πράξεων της Ένωσης· και την παροχή υποστηρικτικού περιβάλλοντος για την ψηφιοποίηση της δικαστικής συνεργασίας και των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης.

Ειδικός στόχος αριθ. 3:

Διευκόλυνση και υποστήριξη της αποτελεσματικής και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης στη δικαιοσύνη για όλους και της αποτελεσματικής προσφυγής, μεταξύ άλλων με ψηφιακά μέσα, μέσω της προώθησης αποδοτικών αστικών και ποινικών διαδικασιών και της προώθησης και της υποστήριξης των δικαιωμάτων όλων των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες, καθώς και των καταζητουμένων σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

1.3.3. Αναμενόμενα αποτελέσματα και επιπτώσεις

Να προσδιοριστούν τα αποτελέσματα που αναμένεται να έχει η πρόταση/πρωτοβουλία όσον αφορά τους στοχευόμενους δικαιούχους / τις στοχευόμενες ομάδες.

— Αυξημένη ικανότητα —συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής ικανότητας— των εθνικών επαγγελματιών, δικαστηρίων και αρχών για την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και για την εφαρμογή των πράξεων της ΕΕ για το αστικό και αστικό δικονομικό δίκαιο, καθώς και για το ποινικό και ποινικό δικονομικό δίκαιο·

— Βελτίωση της διασυνοριακής συνεργασίας και της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των δικαστικών αρχών που είναι αρμόδιες για τη δικαστική συνεργασία σε αστικές, εμπορικές και ποινικές υποθέσεις, καθώς και βελτίωση της συνεργασίας και του συντονισμού μεταξύ των εν λόγω αρχών και άλλων αρμόδιων οργανισμών και θεσμικών οργάνων σε ολόκληρη την ΕΕ·

— Επιτάχυνση των διαδικασιών σε σχέση με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις·

— Βελτίωση της κατάστασης των προσώπων που υπόκεινται σε μέτρα στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, ενίσχυση της κοινωνικής τους αποκατάστασης και επανένταξής τους, μείωση των κινδύνων παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους·

— Ενίσχυση της ικανότητας και της προβολής των ενωσιακού επιπέδου δικτύων τα οποία δραστηριοποιούνται στους τομείς της δικαστικής κατάρτισης, της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και της δικαστικής συνεργασίας·

— Βελτίωση της προώθησης του κράτους δικαίου, της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας του δικαστικού σώματος, μεταξύ άλλων με τη στήριξη των προσπάθειών για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, ιδίως μέσω της συλλογής πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση του κράτους δικαίου σε εθνικό επίπεδο, της συλλογής δεδομένων σχετικά με την ανεξαρτησία, την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, της προώθησης και της τήρησης των ευρωπαϊκών προτύπων και βέλτιστων πρακτικών σε αυτούς τους τομείς·

— Ενισχυμένη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών, των ευρωπαϊκών δικτύων, των ΜΚΟ και/ή των επαγγελματικών οργανώσεων σε σχέση με τα δικαιώματα των υπόπτων ή κατηγορουμένων για εγκληματικές πράξεις και των θυμάτων εγκληματικών πράξεων·

— Μειωμένοι κίνδυνοι παραβίασης του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη·

— Διευκόλυνση της συνεργασίας σε σχέση με μορφές σοβαρού εγκλήματος, όπως η διαφθορά, η τρομοκρατία και το περιβαλλοντικό έγκλημα.

— Βελτίωση της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων του κοινού, μεταξύ άλλων και μεταξύ των αρμόδιων φορέων χάραξης πολιτικής, σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα των υπόπτων και κατηγορουμένων και τα δικαιώματα των θυμάτων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο·

— Αύξηση της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων σχετικά με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και εργαλείων ΤΝ σε ποινικές διαδικασίες (ιδίως τη χρήση τεχνολογίας βιντεοδιάσκεψης) και τον αντίκτυπό της (ευκαιρίες και κίνδυνοι) στα δικονομικά

δικαιώματα των υπόπτων και κατηγορουμένων και στα δικαιώματα των θυμάτων τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο·

— Αύξηση της ευαισθητοποίησης και των γνώσεων σχετικά με τις ειδικές ανάγκες των πλέον ευάλωτων θυμάτων εγκλημάτων, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων της τρομοκρατίας, και των πλέον ευάλωτων υπόπτων και κατηγορουμένων·

— Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τα μέσα έννομης προστασίας που έχουν στη διάθεσή τους τα θύματα σε περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων τους, καθώς και σχετικά με τις προκλήσεις και τα οφέλη για τα θύματα που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης·

— Βελτίωση των υπηρεσιών υποστήριξης των θυμάτων·

— Ενίσχυση της γνώσης σχετικά με το αστικό, το εμπορικό και το ποινικό δίκαιο της ΕΕ και των ενωσιακών πράξεων που σχετίζονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα (συμπεριλαμβανομένου του πεδίου εφαρμογής του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ και των υφιστάμενων μέσων έννομης προστασίας και επανόρθωσης) για τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης·

— Αυξημένη «ψηφιακή ικανότητα» των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης ώστε να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα ψηφιακά εργαλεία και τις ψηφιακές υποδομές, να χειρίζονται τον αντίκτυπο της ψηφιοποίησης στις δικαστικές διαδικασίες και στα δικονομικά δικαιώματα και να εφαρμόζουν εργαλεία διασυννοριακής συνεργασίας·

— Αυξημένη ασφάλεια δικαίου για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

1.3.4. Δείκτες επιδόσεων

Να προσδιοριστούν οι δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου και των επιτευγμάτων.

Οι δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για τους σκοπούς της παρακολούθησης της προόδου και των επιτευγμάτων του προγράμματος αυτού θα αντιστοιχούν στους κοινούς δείκτες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις]¹.

1.4. Η πρόταση/πρωτοβουλία αφορά:

- ☐ νέα δράση
- ☐ νέα δράση έπειτα από δοκιμαστικό σχέδιο / προπαρασκευαστική ενέργεια²
- ☒ την παράταση υφιστάμενης δράσης
- ☐ συγχώνευση ή αναπροσανατολισμό μίας ή περισσότερων δράσεων προς άλλη/νέα δράση

¹ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση πλαισίου παρακολούθησης των δαπανών και επιδόσεων του προϋπολογισμού και άλλων οριζόντιων κανόνων για τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Ένωσης [COM(2025) 545 final].

² Όπως αναφέρεται στο άρθρο 58 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β) του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2509.

1.5. Αιτιολόγηση της πρότασης/πρωτοβουλίας

1.5.1. Βραχυπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη κάλυψη αναγκών, συμπεριλαμβανομένου λεπτομερούς χρονοδιαγράμματος για τη σταδιακή υλοποίηση της πρωτοβουλίας

Αν και η νομοθεσία αποτελεί πρωταρχικής σημασίας εργαλείο για την πραγμάτωση των στόχων της Ένωσης στον τομέα της δικαιοσύνης, είναι αναγκαία η συμπλήρωσή της με άλλα μέσα. Στο πλαίσιο αυτό, η χρηματοδότηση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της νομοθεσίας μέσω της αύξησης των γνώσεων, της ευαισθητοποίησης και της ικανότητας των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης και άλλων βασικών ενδιαφερόμενων μερών, στηρίζοντας, για παράδειγμα, τα εξής:

— διάδοση πληροφοριών και ευαισθητοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της στήριξης εθνικών και ευρωπαϊκών εκστρατειών για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με τα δικαιώματά τους και φόρουμ συζήτησης για τα ενδιαφερόμενα μέρη με σκοπό την ενίσχυση των γνώσεων σχετικά με το πρόγραμμα και τη δυνατότητα μεταφοράς των αποτελεσμάτων του·

— κατάρτιση, επαφές και ανάπτυξη ικανοτήτων για το δικαστικό σώμα και το δικαστικό προσωπικό και άλλους επαγγελματίες και τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ώστε να εξοπλιστούν με τα εργαλεία για την αποτελεσματική εφαρμογή των δικαιωμάτων και των πολιτικών της Ένωσης.

Η χρηματοδότηση διαδραματίζει επίσης κεντρικό ρόλο σε σχέση με την προώθηση της συνεργασίας σε διεθνικό επίπεδο και την ανάπτυξη αμοιβαίας εμπιστοσύνης, για παράδειγμα με τους ακόλουθους τρόπους:

— ανάπτυξη και ενίσχυση της ικανότητας των βασικών δικτύων ευρωπαϊκού επιπέδου, των δικαστικών ενώσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο και των παρόχων δικαστικής κατάρτισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο να συνδράμουν στην προετοιμασία μελλοντικών πρωτοβουλιών στους τομείς που καλύπτονται από το πρόγραμμα, καθώς και να προωθούν τη συνεπή εφαρμογή τους σε ολόκληρη την Ευρώπη·

— διασυνοριακή συνεργασία για την επιβολή και τον συντονισμό άλλων εθνικών δράσεων για τη μεγιστοποίηση και την εμβάθυνση του αντικτύπου των δράσεων σε επίπεδο Ένωσης·

— διασυνοριακή διαλειτουργικότητα συστημάτων και εφαρμογών μέσω της ανάπτυξης και της διατήρησης καινοτόμων τεχνικών και τεχνολογιών, ιδίως ψηφιακών.

Επιπλέον, η χρηματοδότηση θα πρέπει επίσης να στηρίζει, για παράδειγμα:

— την έρευνα, μελέτες, έρευνες, αξιολογήσεις, εκτιμήσεις επιπτώσεων, δραστηριότητες ανάλυσης, παρακολούθησης και άλλες υποστηρικτικές δραστηριότητες που καθιστά την πάντοτε επικαιροποιημένη γνώση σχετικά με νέες βελτιώσεις και προκλήσεις στην πράξη. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων αυτών θα αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη και την εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης και διασφαλίζουν ότι αυτές είναι τεκμηριωμένες, καλά στοχοθετημένες και καταλλήλως διαρθρωμένες.

Το πρόγραμμα θα συμβάλει στην αντιμετώπιση κοινών διακρατικών προκλήσεων, λαμβάνοντας υπόψη τον ειδικό χαρακτήρα και τις προκλήσεις των διαφόρων τομέων πολιτικής, τις διαφορετικές ομάδες-στόχους τους και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Η Ένωση, με συνδυασμό της στήριξης σ' αυτούς τους τομείς, θα είναι καλύτερα

εξοπλισμένη για την αντιμετώπιση επαναλαμβανόμενων αλλά και νέων και αναδυόμενων προτεραιοτήτων πολιτικής.

Το πρόγραμμα θα δημοσιεύει κάθε χρόνο περίπου τέσσερις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (μεταξύ των οποίων προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις λειτουργίας) και θα στηρίζει ορισμένες δραστηριότητες έμμεσης διαχείρισης με διεθνείς οργανισμούς. Ορισμένες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων θα δημοσιεύονται ανά διετία. Επιπλέον, το πρόγραμμα θα αναλάβει ορισμένες δράσεις μέσω δημόσιων συμβάσεων. Τα είδη των χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων μπορεί να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα: διασκέψεις, συνεδριάσεις εμπειρογνομόνων, συνεδριάσεις επιτροπών για την υποστήριξη της εφαρμογής νομοθετικών πράξεων της ΕΕ, σεμινάρια και δραστηριότητες επικοινωνίας, ενημέρωσης και προβολής· ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και ανάπτυξη και συντήρηση πλατφορμών και συστημάτων ΤΠ· έρευνες, μελέτες και εκτιμήσεις επιπτώσεων.

Όλες αυτές οι δραστηριότητες θα υλοποιηθούν καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2028-2034. Είναι δύσκολο να καθοριστεί η ακρίβεια της υλοποίησης σ' αυτό το στάδιο, καθώς το πρόγραμμα σχεδιάστηκε ώστε να παραμείνει αρκετά ευέλικτο ώστε να προσαρμόζεται σε νέες αναδυόμενες προτεραιότητες και ανάγκες.

- 1.5.2. *Προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης (που μπορεί να προκύπτει από διάφορους παράγοντες, π.χ. οφέλη από τον συντονισμό, ασφάλεια δικαίου, μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ή συμπληρωματικότητα). Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου «προστιθέμενη αξία της ενωσιακής παρέμβασης» είναι η αξία που απορρέει από την ενωσιακή δράση και η οποία προστίθεται στην αξία που θα είχε δημιουργηθεί αν τα κράτη μέλη ενεργούσαν μεμονωμένα.*

Λόγοι ανάληψης δράσης σε ενωσιακό επίπεδο (εκ των προτέρων)

Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, η ΕΕ εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές διασυννοριακές προκλήσεις στον τομέα της δικαιοσύνης οι οποίες απαιτούν συντονισμένη δράση. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικό και αποτελεσματικό, καθώς βοηθά τα κράτη μέλη να προασπίζουν τις αξίες και τα θεμελιώδη δικαιώματα της ΕΕ. Χωρίς στήριξη σε επίπεδο ΕΕ, οι εθνικές αντιδράσεις θα ήταν κατακερματισμένες, αναποτελεσματικές και άνισες, ιδίως σε τομείς όπως η δικαστική κατάρτιση, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η ψηφιοποίηση. Η ενωσιακή χρηματοδότηση καθιστά δυνατή την εξεύρεση κοινών λύσεων, τη νομική συνεργασία και τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, ιδίως προς όφελος των μικρότερων κρατών μελών. Συμβάλλει επίσης στην κάλυψη των εθνικών κενών, στη διατήρηση νομικών δικτύων σε επίπεδο ΕΕ και στην οικοδόμηση μιας κοινής ευρωπαϊκής νομικής κουλτούρας. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη των ΟΚΠ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, καθώς και διακρατικών έργων που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να υλοποιηθούν. Η δράση της ΕΕ διασφαλίζει ενιαία πρότυπα, προωθεί τη δίκαιη πρόσβαση στη δικαιοσύνη, ενισχύει την ενιαία αγορά και ενισχύει την ανταγωνιστικότητα μέσω της μείωσης της ανασφάλειας δικαίου. Είναι επίσης καίριας σημασίας για τη στήριξη της διαδικασίας διεύρυνσης της ΕΕ και τη διασφάλιση της συνοχής μεταξύ των εσωτερικών και των εξωτερικών πολιτικών στον τομέα της δικαιοσύνης, ενισχύοντας έτσι τον ρόλο της ΕΕ σε παγκόσμιο επίπεδο και διαφυλάσσοντας την έννομη τάξη της.

Ενωσιακή προστιθέμενη αξία που αναμένεται να επιτευχθεί (εκ των υστέρων)

Η συνεργασία και η δικτύωση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών θα επιτρέψουν τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών, ιδίως των καινοτόμων και ολοκληρωμένων προσεγγίσεων σε διάφορα κράτη μέλη. Οι συμμετέχοντες στις δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα θα ενεργούν στη συνέχεια ως πολλαπλασιαστές στις αντίστοιχες επαγγελματικές τους δραστηριότητες εντός του κράτους μέλους τους. Η παρέμβαση της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπει τη συνεκτική επιδίωξη των σχετικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Ένωσης και αποφέρει οικονομίες κλίμακας.

1.5.3. Διδάγματα από ανάλογες εμπειρίες του παρελθόντος

Η ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» για της περιόδου 2021-2027 έδειξε ότι το πρόγραμμα εξακολουθεί να ενισχύει αποτελεσματικά τη διασυννοιακή δικαστική συνεργασία και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών, καθώς και τη δικαστική κατάρτιση και την πρόσβαση των ευάλωτων ομάδων στη δικαιοσύνη. Το πρόγραμμα προωθεί επίσης όλο και περισσότερο την ψηφιοποίηση, και ως εκ τούτου βελτιώνεται η πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες και εκσυγχρονίζονται τα εργαλεία δικαστικής συνεργασίας. Η αξιολόγηση επιβεβαίωσε τη συνολική αποτελεσματικότητα του προγράμματος και το κύρος των επιδιωκόμενων στόχων του, αλλά εντοπίστηκαν ορισμένες πτυχές που επιδέχονται βελτίωση, και πιο συγκεκριμένα οι ακόλουθες: Ο περιορισμένος προϋπολογισμός περιορίζει την ικανότητα του προγράμματος να ανταποκρίνεται στις αυξανόμενες ψηφιακές ανάγκες. Η ευαισθητοποίηση παραμένει άνιση, καθώς οι ΟΚΠ είναι λιγότερο ενημερωμένες από τις δημόσιες αρχές και το πρόγραμμα είναι λιγότερο γνωστό σε ορισμένες χώρες. Επιπλέον, ορισμένοι δικαιούχοι εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά τη διαδικασία υποβολής αιτήσεων και τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων.

1.5.4. Συμβατότητα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο και ενδεχόμενες συνέργειες με άλλα κατάλληλα μέσα

Η πρωτοβουλία αποτελεί μέρος της πρότασης για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2028-2034.

Το πρόγραμμα θα επιδιώξει συνέργειες, συνοχή και συμπληρωματικότητα με άλλα μέσα της Ένωσης για τη στήριξη τομέων πολιτικής που είναι στενά συνδεδεμένοι, όπως το πρόγραμμα AgoraEU και τα προγράμματα στους τομείς του ασύλου, της μετανάστευσης και της ένταξης, της διαχείρισης των συνόρων και της εσωτερικής ασφάλειας, των καταναλωτών, της απασχόλησης, της εκπαίδευσης, της κοινωνικής ένταξης, της έρευνας και της καινοτομίας. Θα επιδιωχθεί επίσης συνεργασία με εξωτερικές δράσεις που υποστηρίζονται από τον μηχανισμό Παγκόσμια Ευρώπη και με τα σχέδια εθνικής και περιφερειακής εταιρικής σχέσης όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις της δικαιοσύνης και την ψηφιοποίηση των εθνικών συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Θα αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη με δραστηριότητες στο πλαίσιο αυτών των άλλων προγραμμάτων.

1.5.5. Αξιολόγηση των διάφορων διαθέσιμων επιλογών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων ανακατανομής

Άνευ αντικειμένου.

1.6. Διάρκεια της πρότασης/πρωτοβουλίας και των δημοσιονομικών επιπτώσεών της

☒ **περιορισμένη διάρκεια**

☒ με ισχύ από 1.1.2028 έως 31.12.2034

☒ Δημοσιονομικές επιπτώσεις από το 2028 έως το 2034 για πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και από το 2028 έως το 2034 για πιστώσεις πληρωμών

☐ **απεριόριστη διάρκεια**

Περίοδος σταδιακής εφαρμογής από το EEEE έως το EEEE,
και στη συνέχεια πλήρης εφαρμογή.

1.7. Προβλεπόμενες μέθοδοι εκτέλεσης του προϋπολογισμού³

☒ **Άμεση διαχείριση** από την Επιτροπή

☒ από τις υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της στις αντιπροσωπείες της Ένωσης

☐ από τους εκτελεστικούς οργανισμούς

☐ **Επιμερισμένη διαχείριση** με τα κράτη μέλη

☒ **Έμμεση διαχείριση** με ανάθεση καθηκόντων εκτέλεσης του προϋπολογισμού:

☐ σε τρίτες χώρες ή οργανισμούς που αυτές έχουν ορίσει

☒ σε διεθνείς οργανισμούς και στους οργανισμούς αυτών (π.χ. Συμβούλιο της Ευρώπης, ΟΟΣΑ, UNESCO...)

☐ στην Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

☐ στους οργανισμούς που αναφέρονται στα άρθρα 70 και 71 του κανονισμού (ΕΕ) 2024/2509

☒ σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου (π.χ. οργανισμοί που αξιολογούνται κατά πυλώνες)

☒ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο και είναι επιφορτισμένοι με δημόσια υπηρεσία, στον βαθμό που τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις (π.χ. οργανισμοί που αξιολογούνται κατά πυλώνες)

☒ σε οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους στους οποίους έχει ανατεθεί η εκτέλεση σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στους οποίους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις (π.χ. οργανισμοί που αξιολογούνται κατά πυλώνες)

☐ σε οργανισμούς ή πρόσωπα επιφορτισμένα με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας βάσει του τίτλου V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα οποία προσδιορίζονται στην αντίστοιχη βασική πράξη

³ Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις μεθόδους εκτέλεσης του προϋπολογισμού καθώς και οι παραπομπές στον δημοσιονομικό κανονισμό είναι διαθέσιμες στον ιστότοπο BUDGpedia: <https://myintracom.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

□ σε οργανισμούς που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος μέλος, διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο κράτους μέλους ή το δίκαιο της Ένωσης και είναι επιλέξιμοι για να τους ανατεθεί, σύμφωνα με ειδικούς τομεακούς κανόνες, η εκτέλεση κονδυλίων της Ένωσης ή δημοσιονομικών εγγυήσεων, στον βαθμό που οι εν λόγω οργανισμοί ελέγχονται από οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή από οργανισμούς που διέπονται από το ιδιωτικό δίκαιο και είναι επιφορτισμένοι με δημόσια υπηρεσία και τους παρέχονται επαρκείς οικονομικές εγγυήσεις υπό μορφή από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνης από τους ελέγχοντες οργανισμούς ή ισοδύναμες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και οι οποίες μπορεί να περιορίζονται, για κάθε δράση, στο μέγιστο ποσό της στήριξης της Ένωσης.

Παρατηρήσεις

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί υπό άμεση διαχείριση, καθώς και υπό έμμεση διαχείριση μέσω διεθνών οργανισμών (π.χ. Συμβούλιο της Ευρώπης, UNESCO, ΟΟΣΑ...)
--

2. ΜΕΤΡΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

2.1. Κανόνες παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων

Η παρούσα πρωτοβουλία θα παρακολουθείται μέσω του πλαισίου επιδόσεων για τον προϋπολογισμό για την περίοδο 2028-2034, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις]. Με το πλαίσιο για τις επιδόσεις καθορίζονται επίσης οι κανόνες για τις αξιολογήσεις, οι οποίες διενεργούνται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας και θα βασίζονται σε δείκτες που σχετίζονται με τους στόχους του προγράμματος.

2.2. Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

2.2.1. Αιτιολόγηση των μεθόδων εκτέλεσης του προϋπολογισμού, των μηχανισμών εκτέλεσης της χρηματοδότησης, των όρων πληρωμής και της στρατηγικής ελέγχου που προτείνονται

Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα τελεί υπό την άμεση διαχείριση της Επιτροπής, καθώς έτσι θα είναι δυνατή η καλύτερη προσαρμογή του προγράμματος στις ανάγκες των διαφόρων πολιτικών, θα υπάρχει μεγαλύτερη ευελιξία για την εκ νέου προσαρμογή των προτεραιοτήτων σε περίπτωση αναδυόμενων αναγκών και θα εδραιωθούν άμεσες επαφές με δικαιούχους/αναδόχους και ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν άμεσα σε δραστηριότητες που εξυπηρετούν συναφείς πολιτικές της Ένωσης. Ο τρόπος υλοποίησης του προγράμματος της περιόδου 2021-2027 (άμεση και έμμεση διαχείριση) έχει μέχρι στιγμής αποδειχθεί αποτελεσματικός και κατάλληλος για τις ανάγκες του προγράμματος και των δικαιούχων του. Η χρήση απλουστευμένων μορφών χρηματοδότησης θα παραμείνει η τυποποιημένη μορφή συνεισφοράς για την επιστροφή των επιχορηγήσεων.

2.2.2. Πληροφορίες σχετικά με τους κινδύνους που έχουν εντοπιστεί και τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου που έχουν δημιουργηθεί για τον μετριασμό τους

Το πρόγραμμα αντιμετωπίζει τους ίδιους κινδύνους με άλλα προγράμματα της Επιτροπής που απευθύνονται σε ποικίλους δικαιούχους. Ειδικότερα, πολλοί δικαιούχοι δεν υποβάλλουν αιτήσεις σε επαναλαμβανόμενη βάση ή δεν διαθέτουν εκτενείς διοικητικές δομές. Οι κίνδυνοι σχετίζονται κυρίως με 1) τη διασφάλιση της ποιότητας των επιλεγμένων έργων και την επακόλουθη τεχνική υλοποίησή τους· 2) τον κίνδυνο αναποτελεσματικής ή μη οικονομικής χρήσης των χορηγούμενων κονδυλίων, τόσο για επιχορηγήσεις όσο και για δημόσιες συμβάσεις· 3) την απάτη.

Οι περισσότεροι από τους προαναφερθέντες κινδύνους αναμένεται να περιοριστούν χάρη στα ακόλουθα: 1) τον προσεκτικό σχεδιασμό των προσκλήσεων για υποβολή προτάσεων· 2) την καθοδήγηση για αιτούντες και δικαιούχους· 3) τη χρήση των επιλογών απλουστευμένου κόστους με τη μορφή μοναδιαίων δαπανών, ενιαίων συντελεστών και των κατ' αποκοπή ποσών, οι οποίες εφαρμόστηκαν αποτελεσματικά στο ΠΔΠ 2021-2027 και προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2024/2509· 4) τη χρήση εταιρικών διαδικασιών και συστημάτων για τη διαχείριση προτάσεων και επιχορηγήσεων (π.χ. εγχειρίδιο επιχορηγήσεων, eGrants κ.λπ.) για τη διασφάλιση της πλήρους ευθυγράμμισης με τις βέλτιστες πρακτικές σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των επιχορηγήσεων και των δημόσιων συμβάσεων· 5) τα μέτρα που προβλέπονται στη στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης.

Το σύστημα ελέγχου που προβλέπεται για το πρόγραμμα 2028-2034 θα αποτελέσει συνέχεια του συστήματος ελέγχου της περιόδου 2021-2027. Η στρατηγική ελέγχου αποτελείται από διάφορα στοιχεία: 1) προγραμματισμό, αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί η χρηματοδότηση των καλύτερων μόνο προτάσεων 2) υπογραφή και παρακολούθηση των συμφωνιών επιχορήγησης, με την επιφύλαξη εκ των προτέρων επαλήθευσης τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο πολιτικής· 3) εκ των υστέρων ελέγχους βάσει «στρατηγικής εντοπισμού» με στόχο τον εντοπισμό των περισσότερων δυνατών ανωμαλιών με σκοπό την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

- 2.2.3. *Εκτίμηση και αιτιολόγηση της οικονομικής αποδοτικότητας των ελέγχων (λόγος του κόστους του ελέγχου προς την αξία των σχετικών κονδυλίων που αποτελούν αντικείμενο διαχείρισης) και αξιολόγηση του εκτιμώμενου επιπέδου κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο)*

Το κόστος των ελέγχων του προγράμματος ανέρχεται περίπου στο 3,2 % των πληρωμών που πραγματοποίησε η Επιτροπή. Αναμένεται να παραμείνει σταθερό ή να μειωθεί ελαφρώς εάν διευρυνθεί περαιτέρω η χρήση απλουστευμένων επιλογών κόστους. Στόχος του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου είναι να διατηρηθούν τα εκτιμώμενα επίπεδα κινδύνου σφάλματος (κατά την πληρωμή και κατά το κλείσιμο) κάτω από το όριο σημαντικότητας του 2 %.

2.3. Μέτρα για την πρόληψη περιπτώσεων απάτης και παρατυπίας

Η ΓΔ JUST θα συνεχίσει να εφαρμόζει τη στρατηγική της για την καταπολέμηση της απάτης (που ενημερώθηκε τον Ιούνιο του 2024) σύμφωνα με τη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης (CAFS), προκειμένου να διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, ότι οι εσωτερικοί της έλεγχοι που άπτονται της καταπολέμησης της απάτης συνάδουν πλήρως με την CAFS και ότι η προσέγγισή της για τη διαχείριση του κινδύνου απάτης είναι προσανατολισμένη προς τον εντοπισμό των υποθέσεων που ενέχουν κίνδυνο απάτης και προς την παροχή κατάλληλων απαντήσεων.

Η στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης επιτρέπει την αντιμετώπιση του κινδύνου απάτης, κυρίως μέσω μέτρων για την πρόληψη παρατυπιών, τα οποία στη συνέχεια κλιμακώνονται εάν εντοπιστεί απάτη. Θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται τα ακόλουθα μέτρα: εξ αποστάσεως παρακολούθηση, αποστολές παρακολούθησης σύμφωνα με καθορισμένη στρατηγική παρακολούθησης, σαφείς απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων στις συμφωνίες επιδότησης με τους δικαιούχους, εναρκτήριες συνεδριάσεις με νέους δικαιούχους, δυνατότητα μείωσης των επιδοτήσεων σε περίπτωση μη παράδοσης αποτελεσμάτων ή μη συμμόρφωσης με ορισμένους όρους χρηματοδότησης, όπως αυτούς που συνδέονται με τις πληροφορίες, την επικοινωνία και την προβολή.

Οι δικαιούχοι σε υποθέσεις αποκλεισμού υποβάλλονται στη βάση δεδομένων του συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού και οι υποθέσεις παρακολουθούνται από κοινού με την OLAF και την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία.

3. ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ/ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ

3.1. Τομείς του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται

Νέες γραμμές του προϋπολογισμού των οποίων έχει ζητηθεί η δημιουργία

Κατά σειρά τομέων του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου και γραμμών του προϋπολογισμού

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Γραμμή του προϋπολογισμού	Είδος δαπάνης	Συμμετοχή			
	Αριθμός	ΜΔΠ	χωρών ΕΖΕΣ	υποψήφίων χωρών και δυνάμει υποψήφίων μελών	άλλων τρίτων χωρών	άλλα έσοδα με ειδικό προορισμό
2	06 01 04 – Δαπάνες στήριξης του προγράμματος «Δικαιοσύνη»	ΜΔΠ	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧΙ
2	06 05 01 Δικαιοσύνη	ΔΠ	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧ I	ΝΑΙ/ΟΧΙ

3.2. Εκτιμώμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις της πρότασης στις πιστώσεις

3.2.1. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επιχειρησιακές πιστώσεις

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση επιχειρησιακών πιστώσεων, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.1.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Αριθμός	2
--	---------	---

ΓΔ: <JUST.>			Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028-2034
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Επιχειρησιακές πιστώσεις										
06 05 01 Δικαιοσύνη	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(1β)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Πληρωμές	(2β)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων ^[1]										
06 01 04 – Δαπάνες στήριξης του προγράμματος «Δικαιοσύνη»		(3)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=1α+1β+3	101	105	109	114	118	123	128	798
για τη ΓΔ <JUST>	Πληρωμές	=2α+2β+3	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

Υποχρεωτικός πίνακας

	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΠΔΠ 2028-2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	

ΣΥΝΟΛΟ επιχειρησιακών πιστώσεων	Αναλήψεις υποχρεώσεων	(4)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
	Πληρωμές	(5)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα χρηματοδοτούμενων από το κονδύλιο ειδικών προγραμμάτων			(6)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων του ΤΟΜΕΑ <2> του πολυετούς δημοσιονομικού πλασίου	Αναλήψεις υποχρεώσεων	=4+6	101	105	109	114	118	123	128	798
	Πληρωμές	=5+6	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

=====

Τομέας του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	4	«Διοικητικές δαπάνες» ¹
---	----------	------------------------------------

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

ΓΔ: <JUST>	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ Ο ΠΑΠ 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Ανθρώπινοι πόροι	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	66.290
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0.380	0.387	0.395	0.403	0.411	0.420	0.428	2.824

¹ Οι αναγκαίες πιστώσεις θα πρέπει να καθοριστούν με βάση τα αριθμητικά στοιχεία για το μέσο ετήσιο κόστος που είναι διαθέσιμα στη σχετική ιστοσελίδα της BUDGpedia.

ΣΥΝΟΛΟ ΓΑ <JUST>	Πιστώσεις	9.850	9.857	9.865	9.873	9.881	9.890	9.898	69.114
-----------------------------------	-----------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034	ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΠ 2028- 2034
ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων των ΤΟΜΕΩΝ 1 έως 4	Αναλήψεις υποχρεώσεων	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου	Πληρωμές	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm

3.2.2. *Εκτιμώμενο αποτέλεσμα που χρηματοδοτείται από επιχειρησιακές πιστώσεις (δεν συμπληρώνεται για αποκεντρωμένους οργανισμούς)*

Οι δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων για τους σκοπούς της παρακολούθησης της προόδου και των επιτευγμάτων του προγράμματος αυτού θα αντιστοιχούν στους κοινούς δείκτες που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις].

Πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Να προσδιο- ριστούν οι στόχοι και τα αποτελέ- σματα ↓			Έτος 2028		Έτος 2029		Έτος 2030		Έτος 2031		Να εγγραφούν όσα έτη απαιτούνται ώστε να αποτυπώνεται η διάρκεια των επιπτώσεων (βλ. σημείο 1.6)						ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ																	
	Είδο ς ²	Μέσο κόστο ς	Αρ ιθ.	Κόστο ς	Αρ ιθ.	Κόστο ς	Αρ ιθ.	Κόστο ς	Αρ ιθ.	Κόστος	Αρ ιθ.	Κόστο ς	Αρ ιθ.	Κόστο ς	Αρ ιθ.	Κόστο ς	Συνολ ικός αριθ.	Συνολ ικό κόστο ς

² Τα αποτελέσματα είναι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που θα παρασχεθούν (π.χ.: αριθμός ανταλλαγών φοιτητών που θα χρηματοδοτηθούν, αριθμός χλμ. οδών που θα κατασκευαστούν κ.λπ.).

ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. ³ ...																	
– Αποτέλε σμα																	
– Αποτέλε σμα																	
– Αποτέλε σμα																	
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 1																	
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ αριθ. 2 ...																	
– Αποτέλε σμα																	
Μερικό σύνολο για τον ειδικό στόχο αριθ. 2																	
ΣΥΝΟΛΑ																	

³ Όπως περιγράφεται στο σημείο 1.3.2. «Ειδικοί στόχοι»

3.2.3. Συνοπτική παρουσίαση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις διοικητικές πιστώσεις

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση πιστώσεων διοικητικού χαρακτήρα, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.3.1. Πιστώσεις από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ 2028-2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ΤΟΜΕΑΣ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	66.290
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0.380	0.387	0.395	0.403	0.411	0.420	0.428	2.824
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 4	9.850	9.857	9.865	9.873	9.881	9.890	9.898	69.114
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	3.535
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 4	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	3.535
ΣΥΝΟΛΟ	10.355	10.362	10.370	10.378	10.386	10.395	10.403	72.649

3.2.3.2. Πιστώσεις από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό (Α.Α.)

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ΤΟΜΕΑΣ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 4	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
ΣΥΝΟΛΟ		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.3.3. Σύνολο πιστώσεων

ΣΥΝΟΛΟ ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ + ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ				Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ 2028- 2034
				2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
			ΤΟΜΕΑΣ 4								

Ανθρώπινοι πόροι	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	9.470	66.290
Άλλες διοικητικές δαπάνες	0.380	0.387	0.395	0.403	0.411	0.420	0.428	2.824
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 4	9.850	9.857	9.865	9.873	9.881	9.890	9.898	69.114
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 4								
Ανθρώπινοι πόροι	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	3.535
Άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 4	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	0.505	3.535
ΣΥΝΟΛΟ	10.355	10.362	10.370	10.378	10.386	10.395	10.403	72.649

=====

Οι απαιτούμενες πιστώσεις για ανθρώπινους πόρους και άλλες δαπάνες διοικητικού χαρακτήρα θα καλυφθούν από τις πιστώσεις της ΓΔ που έχουν ήδη διατεθεί για τη διαχείριση της δράσης και/ή έχουν ανακατανεμηθεί στο εσωτερικό της ΓΔ, οι οποίες θα συμπληρωθούν, αν χρειαστεί, με τυχόν πρόσθετα κονδύλια που μπορεί να χορηγηθούν στην αρμόδια για τη διαχείριση ΓΔ στο πλαίσιο της ετήσιας διαδικασίας κατανομής και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δημοσιονομικών περιορισμών.

3.2.4. Εκτιμώμενες ανάγκες σε ανθρώπινους πόρους

☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων

☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία συνεπάγεται τη χρησιμοποίηση ανθρώπινων πόρων, όπως αναλύεται κατωτέρω

3.2.4.1. Χρηματοδοτούμενες από τον ψηφισθέντα προϋπολογισμό

Εκτίμηση η οποία πρέπει να εκφράζεται σε μονάδες ισοδυνάμων πλήρους απασχόλησης (ΙΠΑ)

ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034
• Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)							
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)	45	45	45	45	45	45	45
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (έμμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (άμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)	0	0	0	0	0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε ΙΠΑ)							
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)	10	10	10	10	10	10	10
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)	0	0	0	0	0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης 06 01 04	– στην έδρα	5	5	5	5	5	5
	– στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα)	0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)	0	0	0	0	0	0	0

προσδιοριστούν) — τομέας 7								
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 7		0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		60	60	60	60	60	60	60
06 01 04	— στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (AC, END — έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (AC, END — άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 7		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 7		0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		60	60	60	60	60	60	60

3.2.4.2. Χρηματοδοτούμενες από εξωτερικά έσοδα με ειδικό προορισμό (Α.Α.)

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034
Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)								
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)		0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
(Έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
(Άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		0	0	0	0	0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδες ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης)								
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)		0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης [XX.01.YY.YY]	— στην έδρα	0	0	0	0	0	0	0
	— στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0	0
(AC, END — έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
(AC, END — άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 4		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 4		0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		0	0	0	0	0	0	0

3.2.4.3. Σύνολο εκτιμώμενων αναγκών σε ανθρώπινους πόρους

ΣΥΝΟΛΟ ΨΗΦΙΣΘΕΙΣΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ + ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟ		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034
Θέσεις απασχόλησης του πίνακα προσωπικού (θέσεις μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων)								
20 01 02 01 (στην έδρα και στις αντιπροσωπείες της Επιτροπής)		45	45	45	45	45	45	45
20 01 02 03 (στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
(Εμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
(Άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν)		0	0	0	0	0	0	0
• Εξωτερικό προσωπικό (σε μονάδες ισοδυνάμου πλήρους απασχόλησης)								
20 02 01 (AC, END από το συνολικό κονδύλιο)		10	10	10	10	10	10	10
20 02 03 (AC, AL, END και JPD στις αντιπροσωπείες της ΕΕ)		0	0	0	0	0	0	0
Γραμμή διοικητικής στήριξης 06 01 04	– στην έδρα	5	5	5	5	5	5	5
	– στις αντιπροσωπείες της ΕΕ	0	0	0	0	0	0	0
(AC, END — έμμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
(AC, END — άμεση έρευνα)		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — τομέας 4		0	0	0	0	0	0	0
Άλλες γραμμές του προϋπολογισμού (να προσδιοριστούν) — εκτός του τομέα 4		0	0	0	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ		60	60	60	60	60	60	60

=====

Προσωπικό που απαιτείται για την εφαρμογή της πρότασης (σε ΙΠΑ):

	Θα καλυφθεί από το εν ενεργεία προσωπικό που είναι διαθέσιμο στις υπηρεσίες της Επιτροπής	Έκτακτο πρόσθετο προσωπικό*		
		Θα χρηματοδοτηθεί από τον τομέα 4 ή από τη γραμμή για την έρευνα	Θα χρηματοδοτηθεί από τη γραμμή ΒΑ	Θα χρηματοδοτηθεί από τέλη
Θέσεις	30	15	Άνευ	

απασχόλησης στον πίνακα προσωπικού			αντικειμένου	
Εξωτερικό προσωπικό (AC, END, INT)	2	8	5	

Μέθοδος υπολογισμού, περιγραφή των προς εκτέλεση καθηκόντων και αιτιολογημένο αίτημα

Το προσωπικό της ΓΔ JUST που εργάζεται για το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2021-2027 περιλαμβάνει το επιχειρησιακό προσωπικό, το οποίο εργάζεται με καθεστώς απασχόλησης στη διαχείριση του προγράμματος, σε όλες τις φάσεις των κύκλων του (πρόγραμμα εργασίας, προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, αξιολόγηση, ανάθεση συμβάσεων και υλοποίηση), και που έχει ρόλους έναρξης και επαλήθευσης, προσωπικό από μονάδες πολιτικής (που διασφαλίζει την εμπειρογνώσια σε συγκεκριμένο αντικείμενο), καθώς και προσωπικό που διασφαλίζει τον συνολικό συντονισμό και τα οριζόντια καθήκοντα.

Η εκτίμηση του επιχειρησιακού προσωπικού που εργάζεται για το πρόγραμμα βασίζεται σε κατανομή που αντιστοιχεί στο μερίδιο του προϋπολογισμού για τη δικαιοσύνη έναντι του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος που διαχειρίζεται η ΓΔ, ο οποίος περιλαμβάνει επίσης το πρόγραμμα «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες» και το σκέλος για τους καταναλωτές του προγράμματος για την ενιαία αγορά.

Η εκτίμηση του προσωπικού από τις μονάδες πολιτικής βασίζεται στον μεγάλο αριθμό πολιτικών και νομοθετικών πράξεων που υποστηρίζονται από την υλοποίηση του προγράμματος «Δικαιοσύνη» και, ως εκ τούτου, στη συμμετοχή των μονάδων πολιτικής σε βασικά στάδια της διαδικασίας, όπως η προετοιμασία των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, η επιλογή και η υλοποίηση έργων.

Το επιχειρησιακό προσωπικό, το προσωπικό πολιτικής και το προσωπικό συντονισμού μαζί ανέρχονται σε 60 ΙΠΑ, συμπεριλαμβανομένων 5 ΠΑΥ που χρηματοδοτούνται εκτός του τομέα 4 (πρώην γραμμές ΒΑ), το οποίο θεωρείται αναγκαίο για την αποτελεσματική κάλυψη του διευρυμένου χαρτοφυλακίου με μεγαλύτερη ένταση εργασίας —συμπεριλαμβανομένων, ιδίως, πρωτοβουλιών όπως η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, ο αυξημένος αριθμός χρηματοδοτικών πράξεων για την υλοποίηση του προγράμματος— και είναι σύμφωνο με το θεματικό πεδίο εφαρμογής του προγράμματος σύμφωνα με τις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές.

Ξεκινώντας από το τρέχον επίπεδο στελέχωσης ως βάση αναφοράς και λαμβανομένης υπόψη της κατά 2,7 φορές αύξησης του κονδυλίου του προγράμματος «Δικαιοσύνη» στο επόμενο ΠΔΠ, τα ζητούμενα ΙΠΑ είναι απαραίτητα για να μπορέσει η ΓΔ JUST να ανταποκριθεί στις δράσεις που απαιτούνται για την επίτευξη των πολιτικών στόχων της Επιτροπής Von der Leyen II, καθώς το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» της περιόδου 2028-2034 διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην επιτυχή υλοποίηση των φιλοδοξιών της Επιτροπής.

Δεν υπάρχει περιθώριο στις σημερινές ομάδες για περαιτέρω αναδιάταξη του προσωπικού στα διάφορα καθήκοντα χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η αξιοπιστία της Επιτροπής να επιτύχει αποτελέσματα στους τομείς αρμοδιότητας της ΓΔ JUST.

Μόνιμων και έκτακτων υπαλλήλων	45
--------------------------------	----

Εξωτερικού προσωπικού	15
-----------------------	----

3.2.5. Επισκόπηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων στις επενδύσεις ψηφιακής τεχνολογίας

ΣΥΝΟΛΟ πιστώσεων ψηφιακού τομέα και πιστώσεων ΤΠ	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	ΣΥΝΟΛΟ Ο ΠΔΠ 2028- 2034
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
ΤΟΜΕΑΣ 4								
Δαπάνες ΤΠ (εσωτερικές)	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	3,444
Μερικό σύνολο του ΤΟΜΕΑ 4	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	0,492	3,444
Εκτός του ΤΟΜΕΑ 4								
Δαπάνες ΤΠ για πολιτικές που υποστηρίζουν επιχειρησιακά προγράμματα	37	37	37	37	37	37	37	259
Μερικό σύνολο εκτός του ΤΟΜΕΑ 4	37	37	37	37	37	37	37	259
ΣΥΝΟΛΟ	37,492	37,492	37,492	37,492	37,492	37,492	37,492	262,444

3.2.6. Συμβατότητα με το ισχύον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο

Η πρωτοβουλία συνάδει με την πρόταση για το ΠΔΠ 2028-2034.

3.2.7. Συμμετοχή τρίτων στη χρηματοδότηση

Η πρόταση/πρωτοβουλία:

☒ δεν προβλέπει συγχρηματοδότηση από τρίτους

☐ προβλέπει τη συγχρηματοδότηση από τρίτους που εκτιμάται κατωτέρω:

Πιστώσεις σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Έτος	Σύνολο
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
Προσδιορισμός του φορέα συγχρηματοδότησης								
ΣΥΝΟΛΟ συγχρηματοδοτούμενων πιστώσεων								

3.3. Εκτιμώμενες επιπτώσεις στα έσοδα

- ☒ Η πρόταση/πρωτοβουλία δεν έχει δημοσιονομικές επιπτώσεις στα έσοδα.
- ☐ Η πρόταση/πρωτοβουλία έχει τις δημοσιονομικές επιπτώσεις που περιγράφονται κατωτέρω:
- ☐ στους ιδίους πόρους
 - ☐ στα λοιπά έσοδα
 - ☐ Να αναφερθεί αν τα έσοδα προορίζονται για γραμμές δαπανών

σε εκατ. EUR (με τρία δεκαδικά ψηφία)

Γραμμή εσόδων του προϋπολογισμού:	Διαθέσιμες πιστώσεις για το τρέχον οικονομικό έτος	Επιπτώσεις της πρότασης/πρωτοβουλίας						
		Έτος 2028	Έτος 2029	Έτος 2030	Έτος 2031	Έτος 2032	Έτος 2033	Έτος 2034
Άρθρο								

Ως προς τα έσοδα με ειδικό προορισμό, να προσδιοριστούν οι γραμμές δαπανών του προϋπολογισμού που επηρεάζονται.

[...]

Άλλες παρατηρήσεις (π.χ. μέθοδος/τύπος για τον υπολογισμό των επιπτώσεων στα έσοδα ή τυχόν άλλες πληροφορίες).

[...]

4. ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

4.1. Απαιτήσεις ψηφιακής σημασίας

Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» έχει καίρια ψηφιακή σημασία, καθώς θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί ορισμένα συστήματα ΤΠ σε επίπεδο ΕΕ που υποστηρίζουν τη διασυννοριακή δικαστική συνεργασία. Τα συστήματα αυτά διασφαλίζουν την εφαρμογή διαφορετικών νομικών πράξεων και την ορθή λειτουργία της διασυννοριακής δικαστικής συνεργασίας.

Αναφορά στην απαίτηση	Περιγραφή της απαίτησης	Φορείς που επηρεάζονται ή τους οποίους αφορά η απαίτηση	Γενικές διαδικασίες	Κατηγορίες
Άρθρο 4	[...] τεχνική και διοικητική συνδρομή για την υλοποίηση	Ευρωπαϊκή Επιτροπή· Δικαιούχοι	Υλοποίηση του προγράμματος μέσω άμεσης διαχείρισης	Ψηφιακές λύσεις

	του προγράμματος, όπως δραστηριότητες προετοιμασίας, παρακολούθησης, ελέγχου, λογιστικού ελέγχου και αξιολόγησης, εταιρικά συστήματα τεχνολογίας πληροφοριών...		επιχορηγήσεων	
Άρθρο 3 παράγραφος 1	[...] καθώς και στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης σε επίπεδο Ένωσης.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή· Δικαιούχοι	Υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος	Ψηφιακές λύσεις, δεδομένα
Άρθρο 3 παρ. 2 στοιχείο β) Άρθρο 4	[...] προώθηση του κράτους δικαίου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. [...] παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας με σκοπό την υλοποίηση του προγράμματος, όπως... δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της θεσμικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή· Δικαιούχοι	Διάδοση, υποστήριξη του προγράμματος	Ψηφιακές λύσεις

Άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) Άρθρο 4	[...] μέσω της προώθησης αποδοτικών αστικών και ποινικών διαδικασιών και... της προώθησης... των δικαιωμάτων όλων των θυμάτων εγκληματικών πράξεων και των δικονομικών δικαιωμάτων των υπόπτων και κατηγορουμένων σε ποινικές διαδικασίες, καθώς και των καταζητουμένων σε διαδικασίες εκτέλεσης του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. [...] παροχή τεχνικής και διοικητικής βοήθειας με σκοπό την υλοποίηση του προγράμματος, όπως... δραστηριότητες ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της	Ευρωπαϊκή Επιτροπή· Δικαιούχοι	Διάδοση, υποστήριξη του προγράμματος	Ψηφιακές λύσεις

	θεσμικής επικοινωνίας σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες της Ένωσης.			
--	---	--	--	--

4.2. Δεδομένα

Είδος δεδομένων	Αναφορές στις απαιτήσεις	Πρότυπο και/ή προδιαγραφή (κατά περίπτωση)
Χώρες, οργανισμοί, προϋπολογισμός, συμμετέχοντες και προτεραιότητες ανά σχέδιο	Άρθρο 4, άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ) Κανονισμός (ΕΕ) XXX [κανονισμός για τις επιδόσεις]	Εργαλεία και βάσεις δεδομένων της Επιτροπής για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, μεταξύ των οποίων το eGrants.

Ευθυγράμμιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα

Οι διατάξεις της πρότασης στηρίζουν τη διαλειτουργικότητα, τη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και την ασφαλή κοινοχρησία δεδομένων, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή στρατηγική για τα δεδομένα. Όταν υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. συμμετέχοντες), ευθυγραμμίζεται με τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ)¹. Η αρχιτεκτονική συνάδει επίσης με την οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα², καθώς τα σχετικά συγκεντρωτικά δεδομένα μη προσωπικού χαρακτήρα μπορούν να διατίθενται για περαιτέρω χρήση από ερευνητές ή δημόσιους φορείς.

Ευθυγράμμιση με το πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα

Η πρόταση ευθυγραμμίζεται με το πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα, το οποίο καθιστά δυνατή την ασφαλή ταυτοποίηση και τη χρήση ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών για την επαλήθευση συγκεκριμένων χαρακτηριστικών ή προσόντων ατόμων, οικονομικών φορέων και οργανισμών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της δικαστικών και των νομικών διαδικασιών. Επιπλέον, η πρόταση θα είναι συμβατή με τα επικείμενα ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων, τα οποία θα επιτρέψουν περαιτέρω την ανταλλαγή βεβαιώσεων σε επαγγελματικά πλαίσια, όπως σε διασυνοριακές νομικές διαδικασίες, επιτρέποντας στους επαγγελματίες του νομικού κλάδου και τις επιχειρήσεις να ανταλλάσσουν

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>.

² Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (αναδιτύπωση) (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>.

με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα επαληθευμένες πληροφορίες με δικαστήρια, δημόσιες διοικήσεις και άλλους εταίρους, μειώνοντας έτσι τον διοικητικό φόρτο και αυξάνοντας την εμπιστοσύνη στα συστήματα ψηφιακής δικαιοσύνης.

Ευθυγράμμιση με την αρχή «μόνον άπαξ»

Οι πίνακες εποπτείας που έχουν δημιουργηθεί αποτελούν την πηγή ιχνηλασιμότητας και περαιτέρω χρήσης των διαθέσιμων δεδομένων από την υλοποίηση του προγράμματος. Τα δεδομένα προέρχονται από τα εργαλεία/έγγραφα του κύκλου ζωής του έργου (π.χ. έντυπα αιτήσεων, τελικές εκθέσεις, έρευνες συμμετεχόντων) Θα διασφαλιστεί η ιχνηλασιμότητα και η δυνατότητα περαιτέρω χρήσης των διαθέσιμων δεδομένων από την υλοποίηση του προγράμματος. Τα δεδομένα θα καταγράφονται μέσω των εγγράφων του κύκλου ζωής του έργου και θα καθίστανται προσβάσιμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) XXX του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [κανονισμός για τις επιδόσεις] ως προς τη διαφάνεια των πληροφοριών σχετικά με τις επιδόσεις και τα επιτεύγματα των προγραμμάτων μέσω της ενιαίας πύλης πρόσβασης.

Ροές δεδομένων

Είδος δεδομένων	Αναφορές στις απαιτήσεις	Φορέας που παρέχει τα δεδομένα	Φορέας που λαμβάνει τα δεδομένα	Έναυσμα για την ανταλλαγή δεδομένων	Συχνότητα (κατά περίπτωση)
Χώρες, οργανισμοί, προϋπολογισμός, συμμετέχοντες και προτεραιότητες ανά σχέδιο	Άρθρο 4, άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ) Κανονισμός (ΕΕ) XXX [κανονισμός για τις επιδόσεις]	Δικαιούχοι	Ευρύ κοινό Επιτροπή Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	Κανονισμός (ΕΕ) XXX [κανονισμός για τις επιδόσεις]: Άρθρο XX του κανονισμού για τις επιδόσεις (παρακολούθηση) και άρθρο XX (έκθεση υλοποίησης και εκ των υστέρων αξιολογήσεις). Τακτική υποβολή εκθέσεων για το πρόγραμμα	Κανονισμός (ΕΕ) XXX [κανονισμός για τις επιδόσεις]: Άρθρο XX του κανονισμού για τις επιδόσεις (παρακολούθηση) και άρθρο XX (έκθεση υλοποίησης και εκ των υστέρων αξιολογήσεις).

Γενική παρατήρηση:

Η ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των κρατών μελών είναι καίριας σημασίας για την επιτυχία των διαφόρων πρωτοβουλιών στον τομέα της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης. Ορισμένες πρωτοβουλίες εξαρτώνται από τα δεδομένα και τη διαθεσιμότητά τους. Ένα καλό παράδειγμα είναι η στρατηγική της ΕΕ για την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, η οποία έχει προγραμματιστεί να εγκριθεί έως το τέλος του 2025. Ένα άλλο παράδειγμα ανταλλαγής

δεδομένων είναι ο ευρωπαϊκός χώρος νομικών δεδομένων³, ο οποίος αποσκοπεί στη διασφάλιση της διαθεσιμότητας δικαστικών δεδομένων, μεταξύ άλλων με σκοπό την εκπαίδευση της ΤΝ. Όλα αυτά τα συστήματα θα υποστηρίζονται και θα διατηρηθούν μέσω του προγράμματος «Δικαιοσύνη».

4.3. Ψηφιακές λύσεις

Ψηφιακή λύση	Αναφορές στις απαιτήσεις	Κύριες απαιτούμενες λειτουργίες	Αρμόδιος φορέας	Πώς εξυπηρετείται η προσβασιμότητα;	Πώς εξετάζεται η δυνατότητα περαιτέρω χρήσης;	Χρήση τεχνολογιών ΤΝ (κατά περίπτωση)
Ψηφιακή λύση #1 — Πλατφόρμα διαχείρισης άμεσων επιχορηγήσεων	Άρθρο 4	Άμεση διαχείριση επιχορηγήσεων	Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή	Σύμφωνα με το πρότυπο της Επιτροπής	//	Η πλατφόρμα αξιοποιεί τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης, κατά περίπτωση, και τηρεί την αρχή της προφύλαξης.
Ψηφιακή λύση #2 — Πλατφόρμα ή πλατφόρμες για τη στήριξη του προγράμματος	Άρθρο 4, άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράγραφος 2 στοιχεία β) και γ)	Διάδοση των αποτελεσμάτων του προγράμματος	Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή	Σύμφωνα με το πρότυπο της Επιτροπής	//	Η πλατφόρμα ή οι πλατφόρμες αξιοποιούν τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης, κατά περίπτωση, και τηρούν την αρχή

³ <https://data.europa.eu/el/ELDS>.

						της προφύλαξ ης.
Ψηφιακή λύση #1 — Πλατφόρμα διαχείρισης άμεσων επιχορηγήσεων						
Ψηφιακή και/ή τομεακή πολιτική (κατά περίπτωση)			Επεξήγηση του τρόπου ευθυγράμμισης			
Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη⁴			Κατά την αξιοποίηση της ΤΝ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τον κανονισμό για την ΤΝ.			
Πλαίσιο κυβερνοασφάλειας της ΕΕ⁵			Με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μεριμνά για την ασφάλεια, την αξιοπιστία, τη γνησιότητα και την εμπιστευτικότητα των δεδομένων που συλλέγονται και αποθηκεύονται για τον σκοπό του παρόντος κανονισμού.			
Πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα, ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων			Σύμφωνα με το πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι η πλατφόρμα διαχείρισης επιχορηγήσεων είναι διαλειτουργική με τα πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ και τα επικείμενα ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατή η ταυτοποίηση, η επαλήθευση ταυτότητας, η ανταλλαγή ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών και η χρήση υπηρεσιών εμπιστοσύνης.			

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 300/2008, (ΕΕ) αριθ. 167/2013, (ΕΕ) αριθ. 168/2013, (ΕΕ) 2018/858, (ΕΕ) 2018/1139 και (ΕΕ) 2019/2144 και των οδηγιών 2014/90/ΕΕ, (ΕΕ) 2016/797 και (ΕΕ) 2020/1828 (κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη), ΕΕ L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2023/2841 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, για τον καθορισμό μέτρων για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας στα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης (ΕΕ L, 2023/2841, 18.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2841/oj>).

<i>Ενιαία ψηφιακή θύρα⁶ και IMI⁷</i>	Α.Α.
<i>Άλλες</i>	Α.Α.

Ψηφιακή λύση #2 — Πλατφόρμα ή πλατφόρμες για τη στήριξη του προγράμματος

Ψηφιακή και/ή τομεακή πολιτική (κατά περίπτωση)	Επεξήγηση του τρόπου ευθυγράμμισης
<i>Κανονισμός για την τεχνητή νοημοσύνη</i>	Κατά την αξιοποίηση της ΤΝ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τον κανονισμό για την ΤΝ.
<i>Πλαίσιο κυβερνοασφάλειας της ΕΕ</i>	Με την επιφύλαξη του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μεριμνά για την ασφάλεια, την αξιοπιστία, τη γνησιότητα και την εμπιστευτικότητα των δεδομένων που συλλέγονται και αποθηκεύονται για τον σκοπό του παρόντος κανονισμού.
<i>Πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα, ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων</i>	Σύμφωνα με το πλαίσιο της ΕΕ για την ψηφιακή ταυτότητα, η Επιτροπή διασφαλίζει ότι οι πλατφόρμες αυτές είναι διαλειτουργικές με τα πορτοφόλια ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ και τα επικείμενα ευρωπαϊκά πορτοφόλια επιχειρήσεων, ώστε να καθίσταται δυνατή η ταυτοποίηση, η επαλήθευση ταυτότητας, η ανταλλαγή ηλεκτρονικών βεβαιώσεων χαρακτηριστικών και η χρήση υπηρεσιών εμπιστοσύνης.
<i>Ενιαία ψηφιακή θύρα και IMI</i>	Α.Α.
<i>Άλλες</i>	Α.Α.

⁶ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-digital-gateway_en.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του Συστήματος Πληροφόρησης για την Εσωτερική Αγορά και την κατάργηση της απόφασης 2008/49/ΕΚ (κανονισμός IMI) (ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1024/oj>).

Γενική παρατήρηση:

Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα συνεχίσει να χρηματοδοτεί ορισμένες ψηφιακές λύσεις, οι οποίες έχουν αναπτυχθεί με την πάροδο των ετών, καθώς και να στηρίζει την ανάπτυξη νέων συστημάτων ΤΠ. Ορισμένα παραδείγματα συστημάτων ΤΠ, τα οποία θα χρηματοδοτηθούν από τη συνέχιση του προγράμματος «Δικαιοσύνη», είναι η διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, η οποία αποτελεί υπηρεσία μίας στάσης για όλα τα ζητήματα δικαιοσύνης, και το αποκεντρωμένο σύστημα ΤΠ που αναπτύχθηκε βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/2844⁸ για την ψηφιοποίηση της διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» χρησιμοποιείται για τη χρηματοδότηση συστημάτων ΤΠ σε επίπεδο ΕΕ που απορρέουν από νομικές πράξεις ή από την εθελοντική συνεργασία των κρατών μελών. Και στις δύο περιπτώσεις, πρόκειται για συστήματα υψηλής πολιτικής και επιχειρησιακής σημασίας για τα κράτη μέλη, τα οποία στηρίζουν την ομαλή καθημερινή λειτουργία του τομέα της δικαιοσύνης με την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας.

4.4. Αξιολόγηση διαλειτουργικότητας

Η διαλειτουργικότητα είναι απαραίτητη για την επιτυχία των διαφόρων συστημάτων και εργαλείων ΤΠ. Το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» προωθεί τη διαλειτουργικότητα των εθνικών συστημάτων προκειμένου να διευκολυνθεί η διασύνδεσή τους σε επίπεδο ΕΕ και η δυνατότητα ανάπτυξης αποκεντρωμένων συστημάτων, διευκολύνοντας τη διασυνοριακή συνεργασία. Τα συστήματα που αναπτύσσονται σε επίπεδο ΕΕ δημιουργούνται με βάση την ιδέα ότι όλα τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να συνδέουν τα εθνικά τους συστήματα με ένα κεντρικό σύστημα, αλλά κυρίως το ένα με το άλλο χρησιμοποιώντας από κοινού συμφωνημένα ψηφιακά διαδικαστικά πρότυπα, όπως προβλέπεται στον κανονισμό για την ψηφιοποίηση. Η λύση σε επίπεδο ΕΕ πρέπει να είναι από μόνη της διαλειτουργική ώστε να επιτρέπει και να στηρίζει την ενσωμάτωση σε υφιστάμενες και πρόσφατα ανεπτυγμένες εθνικές λύσεις.

4.5. Μέτρα στήριξης της ψηφιακής εφαρμογής

Σε σχέση με τον μελλοντικό σχεδιασμό, όλες οι νομικές πράξεις που σχετίζονται με τη δικαιοσύνη προβλέπουν, ή αναμένεται να προβλέπουν, ένα ορισμένο επίπεδο ψηφιοποίησης. Αυτό θα δημιουργήσει την υποχρέωση για την ΕΕ να αναπτύξει νέα συστήματα και λύσεις, αλλά και για τα κράτη μέλη να συνδεθούν με τα εν λόγω συστήματα. Στο πλαίσιο αυτό, το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» θα στηρίζει την ψηφιακή εφαρμογή μέσω διαφόρων μέτρων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διαδικασίες σύναψης συμβάσεων ΤΠΕ, εσωτερική ανάπτυξη της λύσης σε επίπεδο ΕΕ και στήριξη των κρατών μελών με τη μορφή ανταλλαγής εμπειρογνώσιας, παροχής επιχορηγήσεων δράσης ή άλλων.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/2844 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2023, για την ψηφιοποίηση της δικαστικής συνεργασίας και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη σε διασυνοριακές αστικές, εμπορικές και ποινικές υποθέσεις και για την τροποποίηση ορισμένων πράξεων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας (ΕΕ L, 2023/2844, 27.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).